

PRIMORSKI DNEVNIK
je začel izhajati v Trstu
13. maja 1945, njegov
predhodnik PARTIZANSKI
DNEVNIK pa 26. novem-
bra 1943 v vasi Zakriž nad
Cerknim, razmnožen na
ciklostil. Od 5. do 17. sep-
tembra 1944 se je tiskal
v tiskarni »Doberdob« v
Govcu pri Gorenji Trebu-
ši, od 18. septembra 1944
do 1. maja 1945 v tiskarni
»Slovenija« pod Vojskim
pri Idriji, do 8. maja 1945
pa v osvobojenem Trstu,
kjer je izšla zadnja števil-
ka. Bil je edini tiskani par-
tizanski DNEVNIK v za-
sužnjeni Evropi.

primorski dnevnik

Poština plačana v gotovini
Abb. postale 1 grupp

Cena 1.200 lir - Leto XLVIII. št. 192 (14.283)

Trst, četrtek, 20. avgusta 1992

Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600
Tlx 460894 PD I
Fax 040/772418

GORICA
Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 533382-535723
Fax 0481/532958

ČEDAD
Ul. Ristori 28
Tel. (0432) 731190
Fax 0432/730462

Vse nared za zagotovitev »neutrnega« zračnega prostora v bran iraških šitov Bush pripravlja poseg proti Iraku in preobrat v gospodarski politiki

V dokončni zmagi nad Sadamom njegova zadnja možnost, da prodre na volitvah Iran in Egipt temu nasprotujeta - James Baker naj bi postal gospodarski minister

WASHINGTON — Ameriški vojni stroj je spet uperjen v Sadama Huseina. Čez nekaj dni naj bi se začeli 24-urni leti vohunskih awacsov nad Irakom in Savdsko Arabijo, več kot 200 lovcev in bombnikov bo v pripravljenosti na morebitno smrtno misijo, 19 vojnih ladij z letalonosilko Independence na čelu pa bo z uničujočimi raketami cruise plulo po Perzijskem zalivu. S takšnim razkazovanjem mišič in sporazumno s Francijo ter V. Britanijo naj bi nadzorovali Sadamovo vojno letalstvo na iraškem jugu, da ne bi napadalo šiitskih gverilcev.

Gre torej za uresničitev Bushevega načrta o vzpostavitvi tako imenovanega »neutrnega« zračnega pasu tudi nad iraškim ozemljem pod 32. vzporednikom v skladu z resolucijo št. 688 Varnostnega sveta OZN, ki označuje represijo iraških šitov kot grožnjo za mednarodni mir. Vendar te poteze ne gre pripisati toliko Bushevemu človekoljubnim nagibom, kolikor in še zlasti njegovemu poskusu, da enkrat za vselej iztrga bagdaskemu voditelju suverenost nad južnim delom Iraka, čeprav utegne to razkosati državo na tri države - kurdsko na severu, sunitsko na sredi in šiitsko na jugu.

Reaganov naslednik je želel početi to pravzaprav že pred časom, od tega pa ga je odvrnil prav strah pred dezintegracijo Iraka, ki bi lahko koristila Iranu in destabilizacijsko vplivala na Savdsko Arabijo; zdaj naj bi se premislil, ker je prepričan, da bi mu edinole dokončna zmaga nad Sadamom lahko preprečila pekoč poraz na predsedniških volitvah, toda računati mora še z drugimi krizi in težavami. Od tod pravkaršnja izjava glasnika Bele hiše Fitzwaterja, da »končne kolektivne odločitve še ni«, da je treba »razčistiti še kopico podrobnosti«, kajti vsa zadeva z Irakom je zelo napeta in utegne glede marsikaterega vprašanja prinesiti hude težave.

Sicer pa New York Times nasprouje Bushevim tezam: »Resolucija 688 VS OZN nikakor ne pooblašča uporabe sile, zavezniška podpora šitom pa bo destabilizirala ves bližnji vzhod in prisilila iraško vojsko, da se še bolj strne okoli Sadama in da ne izpelje tis-

tega puča, ki si ga Združene države tako želijo...« K temu pa gre pripisati, da Bushevi ofenzivi proti Sadamu nasprotujeta tudi sam Iran in Egipt. Prvi iz bojazni, da ne bi to spet okrepilo najbolj neuklonljivega šiitskega krila, ki se sklicuje na Homeinija, in izničilo triletne vladne »zmerne politike«, drugi pa, ki se sicer ne mara zameriti ameriškim zaveznikom, ker bi to ogrozilo »varnost Arabske nacije«. Medtem pa je Francija obljubila direktno pomoč iraškim šitom in kurdom, z druge strani pa podpisala sporazum o vojaškem sodelovanju s Kuvajtom.

Kaj meni o vsem tem Bush, bomo zvedeli danes na kongresu republikancev v Houstonu. Zaenkrat je že poskrbel za nekakšno senzacijo: če bo izvoljen, bo imenoval Jamesa Bakerja za gospodarskega »veleministra« in likvidiral vse svoje dosedanje gospodarske in finančne svetovalce.

Barbara Bush, filmski igralec Bruce Willis (na sredi) in Bushev sin Neil (levo) navdušeni nad predsednikovim nastopom v Houstonu (AP)

Ameriški senat obtožil srbsko stran etničnega čiščenja in ubijanja Kljub diplomatskim pobudam vojni v BiH ni videti konca

SARAJEVO — Kljub številnim diplomatskim prizadevanjem, krvavi vojni v Bosni in Hercegovini ni videti konca. Srbsko topništvo je v torek zvečer nadaljevalo s silovitim obstreljevanjem Sarajeva. Najhuje je bilo v občini Center in Stari grad, kjer so bili ubiti trije ljudje, več kot dvajset pa je bilo ranjenih. Tarča napadov je bila vnovič Bašaršija, kot poročajo, pa je večina tega 500 let starega dela Sarajeva porušena. Sarajevski center varnostnih služb je sporočil, da so srbske sile tudi vso noč na sredo s topništvom obstreljevale skoraj vsa sarajevska naselja. Najhuje je bilo v naselju Hrasnica, ki so ga nenehno obstreljevali deset ur. Štirje ljudje so bili težje ranjeni, zgorelo pa je tudi veliko stanovanjskih hiš in gospodarskih objektov. Ponoči so se srbske sile večkrat skušale prebiti s pehoto, vendar so jih branilci Sarajeva uspešno odbili. V bosansko-hercegovskem glavnem mestu so tudi včeraj dopoldne razglasili splošno nevarnost, prebivalce pa pozvali, naj gredo v zaklonišča. Z okoliških hribov so, kot poroča agencija Hina, srbski napadalci s protiletalskimi strojnimi in topovi obstreljevali predvsem občino Center in naselje Marin dvor. Zelo dejavni so bili tudi ostrostrelci. V zadnjih 24-tih urah je bilo v BiH ubitih 25 ljudi, ranjenih pa 149, saj so se siloviti spopadi razvneli na celotnem ozemlju.

Včeraj dopoldne so sarajevsko letališče Butmir ponovno odprli, potem ko so ga v torek pripadniki sil ZN

zaprl zaradi streljanja na britansko letalo Hercules. Voditelj Srbov v Bosni in Hercegovini Radovan Karadžić je včeraj zavrnil vse obtožbe o tem, da so Srbi na sarajevskem letališču streljali na britansko transportno letalo. Kot je povedal, Srbi ne zasedajo položajev, s katerih bi lahko streljali. Tudi sicer so srbske sile v Sarajevu za poskus sprožitve bojev v bližini sarajevskega letališča obtožile branilce glavnega mesta BiH. Včeraj naj bi na sarajevsko letališče prileteli dve letali s človekoljubno pomočjo. Z enim je dopoldne v Sarajevo iz Zagreba dopotoval glavni poveljnik zaščitnih sil ZN general Satiš Nambiar. Šlo naj bi za rutinski obisk pri enotah na sarajevskem letališču, vendar se je Nambiar nepričakovano sešel s predsednikom BiH Alijo Izetbegovićem.

Agencija France Press je, sklicujoč se na Tanjug, sporočila, da so v torek na Palah pri Sarajevu, kjer je glavno poveljstvo srbskih sil, podpisali sporazum, ki srbsko topništvo postavlja pod nadzor Unproforja. Sporazum sta podpisala predstavnik Unproforja polkovnik Richard Gray in vodja Srbov v Bosni in Hercegovini Radovan Karadžić. Le-ta je ob tem povedal, da nadzor nad topništvom koristi predvsem Srbom v BiH, saj bo tako mednarodna skupnost dojela, da niso Srbi tisti,

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Slovenski zunanji minister za rešitev vojne v BiH

LJUBLJANA — Zunanji minister Slovenije Dimitrij Rupel je pred zasedanjem konference o Jugoslaviji v Londonu, ki bo 27. in 28. 8. 1992 v Londonu poslal pismo vsem udeležencem tega sestanka. Na ta način želi Republika Slovenija vnaprej obvestiti konferenco o svojih stališčih do poglavitnih problemov, ki bodo na dnevnem redu. Rupel med drugim poudarja, da je najbolj tragičen vidik celotne krize na področju bivše Jugoslavije sedanja vojna v BiH, ki je povzročila množičen eksodus prebivalcev te države, zlasti Muslimanov. Zato je nujno treba najti celovito politično rešitev tega problema, kajti samo tako bo mogoče preprečiti nastanek velikih begunskih populacij v Evropi in s tem trajno žarišče napetosti in potencialni vir mednarodnega terorizma.

Minister Rupel opozarja, da je v skladu z resolucijo Varnostnega sveta 770 takoj treba zagotoviti učinkovito humanitarno pomoč vsem ogroženim. Vzpostaviti je treba varna območja, na katerih bo našlo varnost ogroženo bebištvo in kamor se bodo lahko vračali begunci. Zavzel se je tudi za pospešitev pogajanj med predstavniki treh konstitutivnih narodov BiH, s ciljem vzpostaviti politične in ustavne aranžmaje za njihovo sožitje na območjih njihovih lastnih upravnih enot in v okviru ohranitve državnosti, suverenosti, ozemeljske celovitosti in plitične neodvisnosti BiH. Dva od narodov, ki sta vpletena v konflikt v BiH, uživata podporo svojih matičnih držav, kar pa ne velja za Muslimane, poudarja Rupel. Zaradi tega bi morali vsem trem narodom zagotoviti enako podporo mednarodne skupnosti. V pismu udeležencem londonske konference je še zapisano, da Slovenija razume ta sestanek kot nadaljevanje in krepitev Konference o Jugoslaviji, ki jo je pred letom dni sklicala ES ob soglasju vseh prizadetih. Pri dosedanem delu Konference se je ugotovilo, da je Jugoslavija razpadla in prenehala obstajati. Vse njene pravne posledice so enakopravne države, nobena si ne more lastiti kontinuitete razpadle države, za mednarodno priznanje vseh teh držav pa morajo veljati isti kriteriji.

V prevrnjenem avtobusu 45 žrtev

CASTELLON DE LA PLANA (ŠPANIJA) — Petinštirideset oseb je včeraj umrlo in sedem jih je bilo ranjenih v hudi nesreči pri kraju Castellon de la Plana na avtocesti med Barcelono in Valencio.

Do nesreče je prišlo, ko je avtobus, ki je vozil na liniji Barcelona - Sevilla in s katerim so se vozile vse žrtve, nenadoma zapeljal s ceste in se prevrnil. Zakaj je do nesreče prišlo še niso ugotovili, na kraj nesreče pa so takoj prispeli gasilci in približno dvajset rešilnih avtomobilov. Avtobus je bil v nesreči popolnoma uničen, gasilci pa so si več ur prizadevali, da so ranjence in mrtve rešili iz objema skrotovičene pločevine. Žal je za veliko večino potnikov pomoč prišla prepozno, saj so mnogi od njih umrli že med prevračanjem avtobusa, med žrtvami pa je precej otrok.

Po trčenju iz cisterne v Rižano izteklo več tisoč litrov bencina V »hrošču« zgoreli dve osebi

KOPER — V naselju Sveta Nedelja, na cesti med Dekani in Rižano, je prišlo včeraj nekaj po 15.30 do hude prometne nezgode (na sliki Foto Križmančič), ki je terjala dve človeški žrtvi.

Gre za voznika in sopotnico iz »hrošča« kranjske registracije. Po izjavah očitvidcev naj bi voznik hrošča, ki je vozil v smeri Ljubljana - Koper, nenadoma zapeljal na levi vozni pas, po katerem je tedaj prihajal iz koprski smeri tovornjak s cisterno. Osební avto se ni uspel pravočasno umakniti, tako da je prišlo do trčenja, po katerem sta se obe vozili prevrnili. Voznik tovornjaka je skočil iz kabine in jo odnesel brez praske, kar pa ni uspelo potnikoma v avtomobilu, ki sta zgorela v požaru, ki se je vnel na cisterni nekaj trenutkov po trku. Bencin v cisterni je gorel skorajda tri ure, v tem času se je izlilo v reko Rižano, po nepotrjenih izjavah, nekaj tisoč litrov bencina, ki je povzročil pogin rib. Zaradi nesreče so promet preusmerili na obvoznico, glavno cesto pa so ponovno odprli šele približno ob 23. uri.

V televizijskem govoru ob obletnici spodletelega državnega udara v bivši SZ Jelcin napovedal pomembne reforme Najpomembnejše zadevajo gospodarstvo

MOSKVA — V televizijskem govoru ob prvi obletnici spodletelega prevrata v bivši Sovjetski zvezi je ruski predsednik Boris Jelcin včeraj pozval k odločni podpori gospodarskih in drugih reform. Predsednik Jelcin je priznal napake in zamude v vladnih naporih, po drugi strani pa je izrazil prepričanje, da država še zdaleč ni izčrpala vse energije. Rusija naj bi namreč po njegovem ne imela le bogate preteklosti, ampak tudi svetlo prihodnost. To pa lahko doseže le s kolektivnimi napori.

Jelcin (na sliki AP) je v govoru napovedal nekatere pomembne spremembe. Najpomembnejša zadeva uvedbo bonov za privatizacijo, nekakšnih delnic, ki naj bi jih začeli razdeljevati 1. oktobra. Bone bo lahko odkupil vsakdo, vsak pa bo vreden 10 tisoč rubljev; lastnik bonov bo razpolagal z deležem državnih družb, ki jih bo vlada postavila v prodajo. To zadeva večino državnih družb, z izjemo jedrskih in vojaških objektov ter plinovodnih omrežij. S to potezo bo sleherni državljan neposredno sodeloval v reformnem procesu.

Postopno uvajanje tržnega gospodarstva naj bi — po Jelcinovem mnenju — ne sme lo prizadeti najrevnejših slojev prebival-

stva. V ta namen je napovedal povišanje plač državnih uslužbencev, poleg tega pa globalno reformo izračunavanja plač. Do teh sprememb bo predvidoma prišlo že v prihodnjih mesecih. Pri tem je poudaril, da se rusko gospodarstvo lahko stabilizira le, če pride do družbenega miru.

Govor ruskega predsednika so spremljale uradne prireditve ob obletnici lanskih dogodkov. Osrednja prireditev je bila pred ruskim parlamentom, tj. simbolom ljudskega odpora v dneh spodletelega puča. V nasprotju s pričakovanju se je slavnosti udeležilo le nekaj sto ljudi, v glavnem privrženec ruskega predsednika. Verjetno je k pičli udeležbi prispevalo negativno vzdušje, ki vlada v delu ruske javnosti. K temu naj bi delno pripomogel tudi ruski podpredsednik Aleksander Ruckoj, ki je v televizijskem intervjuju izrazil resne dvome glede uspeha reformne politike. Ruckoj je tudi poudaril, da je država izgubila vrsto ugodnih priložnosti.

Lanskoletnih dogodkov se je spomnil tudi nekdanji kremeljski voditelj Mihail Gorbačov. Le-ta je počastil spomin treh mladih žrtev, ki so lanskega avgusta izgubili življenja v spopadih s pučističnimi silami.

V Abhaziji vse več žrtev Gruzinske sile ne popuščajo

TBLISI — Več kot 70 mrtvih in najmanj 1.000 ranjenih je začasni obračun spopadov, ki že od petka divjajo v avtonomni republiki Abhaziji. Vest je sporočila agencija Interfax, ki dodaja, da so možnosti za rešitev težke politične krize vseeno še odprte. Dogovor pa po vsem sodeč ne bo lahek, saj je gruzinska narodna garda, s tem da je zasedla vse ključne položaje v Abhaziji, po mnenju mnogih že prekorčila vse meje. Prejšnji predsednik abhazijskega parlamenta Vladislav Ardzinba je resda privolil na pogajanja z Gruzinci, vendar je pri tem postavil tudi pogoje, in sicer, da bi do razgovorov prišlo na »nevtralnem« ozemlju, tj. Rusiji. Ardzinbov predlog je zavrnil vršilec dolžnosti gruzinskega premiera Tengiz Sigua.

Gamsahurdijevi pristaši so medtem izpustili namestnika gruzinskega predsednika vlade Aleksandra Kavsadzeja. V rokah ugrabiteljev sta trenutno še 2 visoka funkcionarja gruzinske vlade.

Zahteva za odvzem državljanstva trenerju slovenskih veslačev

LJUBLJANA - Slovenska ljudska stranka podpira zahtevo Toneta Hočevarja, očeta dveh športnikov-veslačev, naj Slovenija odvzame slovensko državljanstvo Radetu Kovačeviću, zaradi njegovega obnašanja na mladinskem svetovnem prvenstvu na Norveškem, so povedali na današnji novinarski konferenci predstavniki Slovenske ljudske stranke. Novinarske konference se je udeležil tudi Tone Hočevar, ki je povedal, da je Rade Kovačević lani dobil slovensko državljanstvo zaradi njegovega velikega prispevka pri razvoju slovenskega in jugoslovanskega veslanja. Na mladinskem veslaškem prvenstvu na Norveškem, kjer so slovenski veslači dobili tri zlate in eno bronasto medaljo, je bil tudi Kovačević glavni sodnik. Vendar pa se je ves čas tekmovalna predstavljaj kot predstavnik Jugoslavije, nosil pa je tudi emblem z imenom nekdanje skupne države. Slovenska veslaška zveza je ostro protestirala zaradi tega.

Hočevar je danes dejal, da kot oče dveh veslačev in kot Slovenec ostro protestira proti takšnemu dejanju in zahteva, da se Kovačeviću odvzame slovensko državljanstvo. Človek, ki se sramuje svojega državljanstva, ga pa ne more imeti, je menil Hočevar. Za pomoč se je obrnil na Slovensko ljudsko stranko, saj se zaveda, da bo zaradi zvez, ki jih ima Kovačević v slovenskem političnem vrhu, svojo zahtevo težko uresničil. (STA)

V Palermu počastili sodnika Borsellina Preiskava pa še naprej tava v slepi ulici

PALERMO — V sicilskem glavnem mestu je bila včeraj — mesec dni po pokolu v ulici Mariano d'Amelio — komemoracija sodnika Borsellina in petih članov spremstva. Svečanost je bila v eni od palermskih cerkva, na njej so bili navzoči župan, prefekt in druge visoke osebnosti. V počastitev žrtev so po mestnih ulicah priredili tudi sprevod (na sliki AP).

Kljub prizadevanjem je preiskava o pokolu še vedno v slepi ulici. To je potrdil Pietro Vaccara, eden od štirih preiskovalcev protimafijskega pravdnštva v Caltanissetti, tj. sodnega telesa, ki se ukvarja s pokolom. Po Vaccarovem mnenju je največja težava v tem, da preiskovalci razpolagajo z zelo skopimi informacijami o vrhovih »cose nostre«.

Kakorkoli že, preiskovalci ne obupujejo. Prav pred kratkim so v nekem tajnem kraju zaslišali nekatere skesance in priče, ki bi lahko postregli s koristnimi informacijami o pokolu. Vse kaže, da bodo preiskavo v ulici D'Amelio prav kmalu združili s preiskavo o atentatu na sodnika Falconeja. Preiskovalci medtem precej pričakujejo od ekspertiz strokovnjakov, posebno tistih, ki proučujejo vrsto eksploziva, uporabljenega v obeh atentatih. Izsledke ekspertiz bodo objavili septembra.

● Kljub diplomatskim pobudam vojaškemu spopadu v BiH še ni videti konca

NADALJEVANJE S 1. STRANI
ki kršijo premirje in podpisane sporazume. Sicer pa poročajo, da je konvoj z materami in otroki, predvsem srbske narodnosti, ki je v torek krenil iz Sarajeva, srečno prispel v Beograd.

Kot je bilo napovedano, so dosedanega obrambnega ministra Bosne in Hercegovine Jerka Doka imenovali za konzula v nemški deželi Baden-Württemberg. Pred včerajšnjim odhodom v Nemčijo je Doko izjavil, da Bosna in Hercegovina vsak dan dobiva novo orožje, napovedal pa je tudi skorajšnje javne nakupe orožja. Doko je tudi izrazil prepričanje o skorajšnji osvoboditvi ter dodal, da je v BiH vedno več osvobojenih območij. Kot enega od možnih kan-

didatov za novega obrambnega ministra Bosne in Hercegovine v sarajevskih političnih krogih omenjajo Mateja Bobana, voditelja hrvaške skupnosti v BiH. Omenjajo pa tudi, da bi Boban postal predsednik bosansko-hercegovske vlade.

Pred časom razmeroma zadržana Velika Britanija vse bolj odločno posega v vojno v BiH. Tako je britanska vlada včeraj sporočila, da bo v Bosno in Hercegovino poslala 1.800 pripadnikov britanskih pehotnih enot. Njihova naloga bo izključno le zaščita konvojev s človekoljubno pomočjo. Britanski bataljon, ki bo pod nadzorom Združenih narodov, pa se v nobenem primeru ne sme vmešati v vojno na ozemlju BiH. Britanski

kabinet tudi ne dovoli, da bi njihovi vojniki sodelovali pri osvobajanju ozemlja v nekdanji Jugoslaviji. Britanski zunanji minister Douglas Hurd se je včeraj zavezal za močnejši pritisk na Srbijo, ki je po njegovih besedah na razpotju. Hurd je ob tem izrazil željo, da bi Srbija sodelovala na mednarodni konferenci o nekdanji Jugoslaviji, ki bo od 26. do 28. avgusta v Londonu. Na tej konferenci se bo Srbija po mnenju Hurda morala odločiti, ali bo sprejela zahteve mednarodne skupnosti, ali pa se bo povsem osamila.

V poskus reševanja bosansko-hercegovske krize se je dejavno vključil tudi češkoslovaški zunanji minister Josef Moravčík, predsedujoči Konference o evropski varnosti in sodelovanju. Moravčík naj bi včeraj dopotoval na štiridnevni obisk v republike nekdanje Jugoslavije. Obisk naj bi začel v Beogradu, kjer naj bi se sestal s srbskim predsednikom Slobodanom Miloševićem, s predstavnikoma Srbov iz BiH in s srbsko opozicijo. V naslednjih dneh naj bi obiskal še Skopje, Ljubljano, Sarajevo in Zagreb.

Nenadno željo odločneje poseči v reševanje kriz v Evropi je včeraj izrazila tudi doslej »nezainteresirana« Japonska. Predstavnik zunanjega ministrstva te države je sporočil, da bo Japonska sodelovala na razširjeni mednarodni konferenci o krizi v nekdanji Jugoslaviji. V Tokiju tudi preučujejo možnost za povečanje pomoči beguncem iz Bosne in Hercegovine. Japonska je Visokemu komisariatu OZN za begunce že namenila mi-

lijon ameriških dolarjev, zdaj pa napoveduje še dodatnih deset milijonov. V Tokiju tudi razmišljajo, da bi sprejeli določeno število beguncev z območij nekdanje Jugoslavije, kjer divja vojna.

Komite za zunanje zadeve ameriškega senata je včeraj objavil sporočilo, v katerem je srbske enote v Bosni in Hercegovini obtožil za politiko etničnega čiščenja, ubijanja in mučenja prebivalstva. Predstavnika Komiteja sta se o tem pogovarjala z begunci, pričami nasilja, uslužbenci OZN in RK v začetku avgusta, ko sta obiskala Bosno in Hercegovino. Omenjeni komite je svoje poročilo objavil pred odhodom petih vplivnih senatorjev na območje nekdanje Jugoslavije. Vse bolj odločne so tudi članice organizacije islamske konference, ki zahtevajo, naj bo izredno zasedanje Generalne skupščine ZN še pred londonsko konferenco o Jugoslaviji. Predstavniki te organizacije zahtevajo, da na londonski konferenci sprejmejo resolucijo, v kateri bi obsodili ravnanje Srbov v BiH. Zahtevali bodo tudi, naj se vlada srbsko-črnogorske federacije umakne z mesta, ki ga je v OZN imela nekdanja jugoslovanska federacija. Tudi nemški zunanji minister Klaus Kinkel in njegov italijanski kolega Emilio Colombo od londonske konference zahtevata konkretne rezultate. Kinkel je poudaril, da se morata Evropa in OZN na londonskih mirovnih pogovorih odločiti za poostreitev gospodarskih ukrepov proti Srbiji.

Francoski predsednik Mitterrand je včeraj na sestanku vlade govoril tudi o vojni na območju nekdanje Jugoslavije. Kot je poudaril, človekoljubna akcija ni nekakšno nadomestilo za vojaški poseg, ki ga Francija še naprej odločno zavrača. Hkrati je podprl politiko Evropske skupnosti do vojne v Bosni in Hercegovini.

Kot znamenje protesta zaradi kršenja človekovih pravic v BiH je tudi filipinska vlada včeraj sklenila iz Beograda odpoklicati svojega veleposlanika. Predstavnik filipinskega zunanjega ministrstva je izjavil, da Manila obsoja etnično čiščenje oz. prisilne migracije Muslimanov in Hrvatov v Bosni in Hercegovini. Opozoril je tudi, da bodo Filipini, če se bodo razmere v BiH še slabšale, svoje veleposlanstvo v Beogradu zaprli. Indonezija je včeraj sporočila, da bo predsedovanje v gibanju nevrščenih prevzela še pred srečanjem članic prihodnji mesec v Džakarti. Več islamskih držav je namreč zahtevalo, naj Jugoslavija svoje mesto voditeljice prepusti državi naslednici, vendar v Beogradu za to niso hoteli niti slišati. V Džakarti se je izvedelo, da uradne predaje predsedstva gibanja sicer ne bo, vendar bo Indonezija odprla in vodila srečanje.

Srbske sile so včeraj dopoldne s položajev v Bosni in Hercegovini znova napadale Slavonski brod. Prebivalci tega mesta so bili več ur v zakloniščih, ker jim poleg nenehnih topniških napadov grozi tudi nevarnost letalskega napada, saj so to območje ves čas preletavala srbska letala. (NIA)

V Stolcu so v torek Srbi in Hrvatli izmenjali 724 ujetnikov

(Telefoto AP)

Costa: Neravnovesja odpraviti z institucionalnimi reformami

Dežele s posebnim statutom prebogate (ali druge revne?)

RIM — Italija se ne deli samo na sever in jug, ampak, kot je znano, tudi na dežele z navadnim in posebnim statutom. In če se je v pogledu ustvarjenega bogastva oziroma blagostanja prepad med severnimi in južnimi deželami zadnja leta še poglobil, ve-lja to zdaj tudi za dežele z navadnim in posebnim statutom: nekateri namreč zatrjujejo, da so tiste s posebnim statutom naravnost preveč bogate!

Za vsakega državljanca Doline Aosta (ki ima poseben statut) naj bi šlo leta 1991 iz državne blagajne po 7.311.000 lir, za državljanca Piemonta pa komaj 269.000 lir. Lansko leto so tako iz državnih sredstev namenili 48 milijonom prebivalcev petnajstih dežel z navadnim statutom 16.883 milijard lir proti 18.505 milijardam lir v korist 9 milijonom prebivalcev petih dežel s posebnim statutom.

Takšna naj bi bila »neravnovesja«, ki izhajajo iz pravkar objavljenih podatkov ministrstva za komunitarne in deželne zadeve. Minister Costa: »Treba jih bo popraviti v okviru institucionalnih reform!«

Če si Južna Tirolska lahko privoščiti izplačevanje pokojnine gospodinjam, Dolina Aosta pa povišati plačo deželnim uslužbencem za 400.000 lir, potem gre to pripisati dejstvu, da prejemajo nekatere deže-

le iz »zgodovinskih« razlogov od države več denarja kot druge, je nadaljeval minister, vendar s pripombo, da ni umestno govoriti o bogatih in revnih deželah - razlika je le v tem, da je v nekaterih življenjska raven zadovoljiva, v drugih pa manj zadovoljiva.

Še en primer: lani je šlo iz državne blagajne za vsakega prebivalca Tridentinske-Južne Tirolske okoli 4 milijone lir, za prebivalca Kampanije pa samo 342.000 lir. Zakaj? Costa: »Čemu zamolčati, da je bil doslej Rim bolj radodaren s tistimi deželami, kjer se je razbohotila nevarnost separatizma?!«

Sicer pa so neravnovesja odvisna v prvi vrsti od dejstva, da se lahko dežele z avtonomnim statutom okoriščajo z večjim delom davčnega priliva na lastnem teritoriju, dežele z navadnim statutom pa le z njegovim gotovo močno ublažila, ko se bo omenjeni davčni problem postopoma začel reševati, vendar se bo postavilo tedaj novo vprašanje - ali bo državna uprava takrat zares tudi sposobna zapolniti novo vrzel, ki bo zazijala v njeni blagajni?

Pred 4. deželno konferenco o izseljenstvu

Odseljena mladina v boj za identiteto

ČEDAD — Potem ko so se vsaj deloma zacelile rane, ki jih je povzročila prisiljena odselitev iz domačih krajev na tuja tla s trebuhom za kruhom, je zdaj naloga nove generacije ta, da nanovo potrdi lastno prisotnost z vsemi značilnostmi ter identitetnimi elementi. O tem se je razvila poglobljena razprava, s katero se je spopadlo kakšnih petdeset mladih, sinov in siceršnjih potomcev nekdanjih izseljencev iz Furlanije-Juljske krajine, predvsem Slovencev, da bi na podlagi vzajemne primerjave izkustev in idej iznesli posamične in kolektivne predloge, kako nastopati v prihodnosti. Pobudo, ki je bila seminarja značaja, je sprožila Zveza slovenskih izseljencev iz Furlanije-Juljske krajine ob finančni zaslombi Deželne ustanove za probleme migracije, usklajala pa

sta jo predsednik Zveze Ferruccio Clavara in njen direktor Renzo Mattelig. Na seminarju, do katerega je prišlo po več kot enoletnem srečevanju in debatanju med mladimi člani Zveze, so upoštevali tudi izsledke, ki so rezultat zadnjih srečanj deželnih odborov, in pa okoliščino, da se bliža datum 4. deželne konference o izseljenstvu; slednja bo pač bistvene važnosti, zato je treba vplesti vanjo čim več mladih ljudi, drugače ne bo mogoče obnoviti dosedanje deželne politike na tem področju. Seminar se je pričel v petek, 14. avgusta, v Mendozi (Argentina), zaključil pa se je predvčerajšnjim s sprejetjem listine, ki so jo sestavili mladi slovenski izseljenci v Argentino in Brazilijo in ki jo bodo dali sedaj v preučitev vsem drugim mladim slovenskim izseljencem po svetu.

Po najdbi utopljenega duhovnika Maria Bisaglie

Zagonetna smrt

Pokojni ni verjel v uradno verzijo o bratovi nesreči

BELLUNO — Don Mario Bisaglia, čigar truplo so našli predvčerajšnjim na gladini jezera Domeghe nedaleč od Belluna v Cadoreju, je utonil, nobene skrivnosti ne zakrivamo.

Približno takole so odvrnili včeraj novinarjem karabinjerji iz Cortine, ki raziskujejo ozadje duhovnikove smrti, okrog katerega so se razpletle najrazličnejše domneve. Kako bi se tudi ne, ko pa je pokojnikov brat, znani krščanskodemokratski senator Antonio Bisaglia, pred osmimi leti (junija 1984) prav tako utonil, sicer v Portofinu, kjer naj bi padel s svoje jahte.

Tedaj je marsikdo posumil, da ni šlo za nesrečo. Tako je menil tudi brat Mario ki bi dopolnil ravno danes 75. leto: »Brata sem zadnji videl še živega, vendar me niso hoteli poslušati, niso me marali zaslišati.« Mariu so našli v žepih suknje, ko so ga potegnili iz jezera, več kamnov; seveda je lahko žepa z njimi napolnil sam, da ga ne bi spet zaneslo na površje, lahko pa je to storil kdo drug. Ne samo, v žepih so preiskovalci odkrili nekaj lističev papirja; na enem so bile telefonske

številke, med temi tudi številka enega od pokojnikovih nečakov, ki je v mrtvašnici potem prepoznal truplo. Govori pa se tudi še o lističu, na katerem naj bi bilo nekaj napisano, toda teh govoric še nihče ni uradno potrdil.

Preiskava je strogo tajna. To je naročil namestnik državnega pravdnika v Bellunu Fabio Saracini, »vendar ne z namenom, da bi kaj prikrivali«, kot je zatrnil časnikarjem, »temveč zaradi tega, da ne bi tisk dvigal okoli zadeve preveč prah!«

Obdukcija trupla, ki so jo opravili v Pieveju Di Cadore, je pokazala znake zadušitve zaradi potopitve v vodi.

Don Mario Bisaglia naj bi umrl v noči od petka na soboto. V petek navsezgodaj zjutraj je zapustil rodni Rovigo in povedal direktorju duhovniškega internata Alessandru Cavallarinu, da se vrne za kosilo. Še pred odhodom pa je daroval mašo in dejal neki nuni, da mora na vlak - da pojde v hribe. S kolesom se je odpeljal proti železniški postaji in od tistega trenutka ga ni nihče več nikjer videl.

Veča se tudi število njihovih uslužbencev

Kmečke posojilnice so učvrstile delokrog

TRST — Ob koncu tega leta se bo število vseh tako imenovanih okenc kmečkih in obrtnih posojilnic v Furlaniji-Juljski krajini povzpelo na 86; zdaj jih je že 82, pred iztekom decembra pa bodo odprli še druge štiri. Posojilnice torej zmerom bolj množijo svoje operativne enote, s tem pa tudi presegajo dosedanje ozke občinske okvire, kakor je izrecno poudaril predsednik njihove zveze Verzegnassi s pripombo, da jim sedanja teritorialna razporejenost omogoča skoraj popolno kritje deželnega ozemlja - 179 občin od skupnih 219.

Kljub nedavni ustanovitvi Kmečke in obrtne posojilnice za Karnijo se je število posojilnic v deželi sicer skrčilo na 28, toda istočasno se je sprožil svojega dne programirani postopek strateškega spajanja, ki omogoča utrjevanje posojilnic, a nikakor ne okrnjuje njihovih krajevnostnih značilnosti, pa tudi ne rahlja njih vezi s teritorijem kot takim - nasprotno.

Rast posojilniške grupe potrjujejo tudi naslednji podatki, ki jih je iznesel direktor Sebastianutto: obseg upravljanih sredstev se je povzdignil 30. junija letos skoraj do 4.000 milijard lir, se pravi za 15,5 odstotka v primerjavi s koncem lanskega junija; skupek neposredno zbranih sredstev se je povečal medtem za 15,9 odstotka na 2.450 milijard lir, vsota posredno zbranih sredstev pa za 14,9 odstotka na 1.550 milijard lir.

Naložbe so narasle za 13,5 odstotka do 1.450 milijard lir, a razmerje naložbe-hranilne vloge je znašalo 58,7 odstotka. Pri premoženjski postavki so s 362 milijardami lir zabeležili porast za 18 odstotkov nasproti lanskemu juniju, razmerje premoženje-zaupana sredstva pa znaša 15 odstotkov. V času junij 1991-junij 1992 je rahlo napredovalo tudi posojanje denarja po režimu znanih obresti.

Dokajšnjo pozornost je Zveza posvetila tudi človeškemu potencialu, saj se je število zaposlenih vzpelo za 82. »Prepričani smo,« naglašava Verzegnassi, »da je skrb za človeške resurse temeljnega pomena za nadaljnji razvoj posojilnic.« Prav zaradi tega pa so v prvem lanskem polletju namenili veliko pažnjo vprašanju poklicnega usposabljanja.

Pomoč ženski pri delu

TRST — Deželna komisija za enake možnosti opozarja občinske in pokrajinske uprave, da je treba načrte za »pozitivne pobude« predložiti tajništvu te komisije v Trstu (ul. sv. Franciška 37) najpozneje do 20. septembra letos, drugače jih ne bo mogoče financirati, kakor to predvideva deželni zakon št. 23 iz leta 1990. Ta zakon poverja namreč Deželni komisiji za enake možnosti nalogo, da preuči in oceni načrte ter posege za »pozitivne pobude«, katerih namen je olajšati ženskam dostop do službenih mest oz. službeno napredovanje, kot tudi pomnožiti možnosti poklicnega izobraževanja, kvalificiranja in prekvalificiranja. Za korektno raztolmačenje ustreznih programov je pristojna deželna komisija sestavila posebne elaborate, ki so na razpolago vsem zainteresiranim. Za nadaljnja in še podrobnejša pojasnila pa se lahko interese obrnejo kar neposredno na njeno tajništvo in sicer na ta način, da zavrtijo vsak dan od ponedeljka do petka med 9. in 11. uro brezplačno, zeleno telefonsko številko 1678-55042.

Ker nič ne kaže, da bi se lahko kaj kmalu vrnili v Bosno in Hercegovino

Od septembra dalje bodo obiskovali šolo v Sloveniji tudi begunski otroci

LJUBLJANA — Ostajata samo še dva kratka tedna šolskih počitnic! S septembrom se namreč v vseh osnovnih in srednjih šolah po Sloveniji znova začne redni pouk.

V priprave na skorajšnji novi začetek sodi tudi najnovejši interventni poseg slovenske vlade v cene učbenikov in osnovnih šolskih potrebščin. Z odlokom je namreč določila cene teh izdelkov, ki so na trgu veljale 1. julija letos, kar dejansko pomeni od sedem do deset odstotno znižanje. V že tako visokih stroških za šolske potrebščine bo to le skromen prihranek, pa vendar.

Z novim šolskim letom pa naj bi v Sloveniji poskrbeli tudi za šolanje begunskih otrok. V vseh centrih po državi je 12 tisoč šoloobveznih, starih torej med 7. in 14. letom. Ocenjujejo pa, da jih je neprijavljenih, pri družinah, sorodnikih in prijateljih še dodatnih 5 tisoč.

Dejstvo je, da ni nikakršnih možnosti, da bi se lahko kaj

kmalu vrnili na domove v Bosno in Hercegovino in da bo torej nujno zagotoviti pouk tudi zanje.

V Ministrstvu za šolstvo in šport Slovenije poteka te dni intenzivna akcija, s katero želijo zagotoviti prostorske, kadrovske in programske možnosti šolanja ter potrebna učila in pripomočke. Navezali so tudi stike s sorodnim ministrstvom v Bosni in Hercegovini, pričakujejo pa, glede na razmere, vsaj dogovor o priznavanju oziroma verifikaciji programov, po katerih bodo otroci iz te republike v Sloveniji delali in ob koncu dobili spričevala.

To naj bi bili skrajšani programi; izvajali naj bi jih najprej učitelji, tudi sami pribežniki, zatem drugi, primerno izobraženi in usposobljeni begunci v centrih. Pomoč so že ponudili študentje iz Bosne in Hercegovine, ki se šolajo v Sloveniji, verjetno pa bodo morali priskočiti na pomoč tudi slovenski učitelji.

Pouk bodo organizirali v begunskih središčih, kamor bodo vozili tudi otroke, nastanjene pri družinah. Zato je nadvse pomembno, da se vsi tisti, ki še niso prijavljeni pri Rdečem križu, takoj prijavijo.

Na voljo je zelo malo opreme, vendar jo bodo pravočasno zbrali v slovenskih šolah in z obljubljenim mednarodno pomočjo, gre za izredno visoke stroške, zato so v Ministrstvu za šolstvo in šport Slovenije posebne note poslali v arabske države: Saudsko Arabijo, Egipt, Iran in Evropski skupnosti. Najhitrejšo pomoči pa se nadejajo od OZN, preko njenih organizacij in donatorjev.

V vse slovenske osnovne šole, kamor posamezniki vprašujejo, kako bo s poukom za begunske otroke, bodo z Ministrstva v najkrajšem času poslali okrožnice z vsemi potrebnimi navodili.

MIRJAM MUŽENIČ

Mirko in Vera Ambrožič sta že kar pol stoletja na skupni življenjski poti

SEŽANA — Zakonca Mirko in Vera Ambrožič sta pred nedavnim praznovala pol stoletja skupnega življenja.

Mirko se je rodil 14. aprila 1918 na Barki kot drugi od petih otrok. Osnovno šolo je obiskoval v rodni vasi. Že kot petnajstletnik je prevzemal glavna dela na veliki kmetiji. Leta 1938 je bil vpoklican v italijansko vojsko, ki jo je služil vse do razpada Italije.

»Usodni čas« so bili dnevi, natančno pred petdesetimi leti, ko je Mirko dobil dopust in sta si z Vero 4. julija 1942 v Rodiku obljubila večno zvestobo.

Po kapitulaciji Italije je Mirko prišel domov in se takoj priključil partizanski vojski. Njegovo delo je bilo delo intendanta Istrskega odreda, poleg tega pa je bil tudi referent za nabavo blaga pri 7. korpusu in glavnem štabu Slovenije. Pri vsem tem je sodelovala tudi žena Vera.

Simpatije do njegove vrstnice iz šolskih let, do Vere Čepar, rojene 5. novembra 1919, prav gotovo segajo prav v ta lepa otroška leta.

Najtežje in najhujše je bilo takrat, ko je bil Mirko kar šest let v vojaški suknji italijanske vojske.

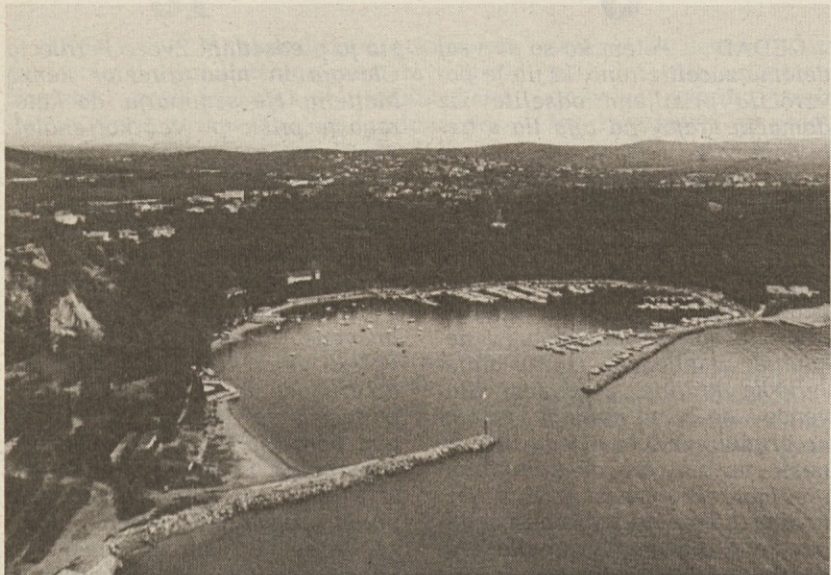
V času vojne vihre se jima je rodil prvi otrok - Iztok, takoj po vojni Ljubica, sin Mirko pa leta 1950. Po vojni tudi Mirku in Veri življenje ni bilo z rožicami postlano. Svojo domačijo sta začela obnavljati, danes pa lahko z zadovoljstvom gledata na svoj rod, na svoje tri otroke in šest vnukov, ki sta jih vzgajala v poštenem duhu. Kljub temu, da je Mirko utrpel hude poškodbe (zlom hrbtnice) in težke posledice, pa z ženo nista obupala. Zgradila sta si hišo, ustvarila topel dom, prijazno kmetijo in domačo gostilno.

Ambrožičeva družina je bila vedno napredna, kulturna in ugledna, saj je s svojimi vrlinami obogatila svoj kraj Barko in celotne Brkine.

Čestitkam ob zlati poroki se je pridružila tudi sežanska občina in jima ob slavnostni obnovitvi poroke v Lipici poklonila darilo in cvetje.

OLGA KNEZ STOJKOVIČ

Predstavili so jih na včerajšnji tiskovni konferenci Več predlogov naravovarstvenikov za ovrednotenje Sosljanskega zaliva

Ohranitev, obnovitev in "riciklaža": na teh treh bistvenih predpostavkah sloni načrt naravovarstvenikov, Svetovnega sklada za zaščito narave (WWF) in organizacije Italia nostra za zaščito in valorizacijo Sosljanskega zaliva in celotne tržaške obale. Po propadu Cardarellijevega projekta je zdaj namreč ta pravi biser tržaške obale malodane zapuščen, medtem ko bi ga bilo treba zares ovrednotiti, saj gre za eno najbolj privlačnih turističnih objektov tržaške pokrajine.

Razčlenjeni predlog o namembnosti Sosljanskega zaliva so včeraj na tiskovni konferenci predstavili predstavniki WWF, Ekološkega centra naturistov AN.Ita, Italia

Nostra, Zveze za okolje, LIPU, UISP in Allround Kayak Club.

Naravovarstvene organizacije v bistvu predlagajo preureditev v javni park z drevjem poraščene predela nad Sosljanskim zalivom in celotnega Sosljanskega zaliva. V okviru tega načrta -poudarjajo-, je treba podreti vse razpadajoče strukture, obnoviti obstoječi hotel, v tem prostoru pa ne more biti prostora za nove strukture. Poleg tega, poudarjajo, bi bilo treba ustvariti obširno področje za kopanje vzdolž obale pred bivšim kamnolomom "Casale". Kamnolom bi morali v zgornjih delih preurediti, v spodnjih pa bi lahko zgradili nekakšen spremni center za obiske Kraškega in pomorskega parka, poleg tega pa še dvorane

za razna zasedanja in sicer omejeno hotelsko strukturo.

Vsi ti posegi na tem predelu Sosljanskega zaliva, kot je poudaril deželni predsednik WWF Dario Predonzan, bi celotno skupnost obremenile v veliko manjši meri, kot bi na primer obremenilo uresničenje "špekulativnega mega-načrta" Fin-Toura, ki ga je sicer ministrstvo za kulturne dobrine zavrnilo. Za uresničitev načrta, ki ga predlagajo organizacije naravovarstvenikov, bi bil potreben le del predvidenega zneska v višini 100 milijard lir prispevkov, ki jih je bila pripravljena uporabiti deželna uprava; pri tem je Predonzan podčrtal, da so sredstva za te namene še vedno zamrznjena.

V Sosljanskem zalivu, je dodal Sergio Serra (predstavniki UISP), bi lahko imel svoj prostor tudi center "green sport" in sicer na modelu že podobnih obstoječih struktur v raznih evropskih državah; ta načrt namreč sloni na načelu "riciklaže okolja" zapuščenih in zanemarnjenih področij. Področje ustreza vsem pogojem, da se na njem razvijejo takoimenovane "zeleno" dejavnosti, kot so alpinizem, športno plezanje, trekking, letenje z letječimi zmaji, mountain bike, veslanje, kayak, jadrnanje in odbojka na plaži. Vse te dejavnosti bi bile možne s sicer omejenim številom bivalnih struktur in storištev.

Svoje predloge bodo naravovarstveniki prikazali tudi na razstavi, ki jo bodo odprli jutri in bo odprta do nedelje, 23. avgusta (od 9. do 20. ure) na bivšem področju Caravelle; na razstavi bodo na ogled tudi kronološki pregled lepote, napak in načrtov, ki so povezani z razvojem tržaške obale. Vzporedno z razstavo bodo na sporedu tudi športne in glasbene manifestacije; z vsemi temi pobudami želijo prireditelji opozoriti širšo javnost na pomen Sosljanskega zaliva in kako bi ga lahko na najboljši (predvsem turistični) način izkoristili.

Na sliki (foto Križmančič) Sosljanski zaliv.

Po številnih primerih pri nas in v deželi Poziv k večji opreznosti za preprečitev požarov

Vprašanje gozdnih požarov je v tem sušnem obdobju zelo pereče. V prejšnjih dneh je večkrat gorelo tudi na Krasu, kar je povzročilo nemalo škode zelenim površinam, ki jih lastniki in izletniki pogosto uporabljajo; slednji pa morajo v večji meri paziti, da z nepremišljenimi dejanji ne povzročijo škode na skupni lastnini in še dodatno obremenijo delo gasilcev in drugih služb, ki so za gašenje požarov odgovorne.

Deželni odbornik za gozdove in parke Adino Cisilino se zato v teh dneh obrača na širšo javnost s pozivom, da bi prebivalstvo na svojih sprehodih po naravi pazilo za varstvo narave, predvsem pa na nevarnost požarov, ki je v tem obdobju zelo veliko na vsem deželno ozemlju.

Za zaščito narave in ohranjanje velikega ekološkega premoženja, s katerim se lahko ponaša naša dežela, je med drugim tudi izvajanje načrta za obrambo pred požari, ki ga je pred kratkim izdalo deželno pristojno ravateljstvo. Nujno pa je -je poudaril deželni odbornik- da ta načrt podprejo ustanove in združenja; samo na tak način bo namreč mogoče izpeljati akcije o preventivi in zmanjšati škodo, ki jo povzročajo požari.

Vsi prebivalci morajo biti zato zelo previdni, ko se nahajajo na gozdnatih področjih; skrbno morajo pogasiti ogenj in paziti, da za seboj ne puščajo žerjavice ali da nepremišljeno odvržejo cigaretno ogorke, ki so med glavnimi razlogi za vnetje požarov. Gre namreč za vprašanje kulturnega vedenja v naravi, katerega se mora vsakdo držati.

Po odbornikovem mnenju je namreč sicer kapilarno delo gozdnih čuvajev in številnih prostovoljcev še nezadostno, da bi ohranilo integriteto narave. Če torej prebivalstvo ne sodeluje, bo tudi delo pristojnih organov neučinkovito. Zato deželni odbornik poziva vsakogar, da takoj in tudi za najmanjši požar obvesti posebno službo na telefonsko (brezplačno) številko 1678-43044.

Glede tega vprašanja je svoje ukrepe sprejela tudi Evropska skupnost, ki je namenila finančna sredstva za zaščito gozdov pred požari. S temi sredstvi bo namreč tudi deželna uprava lahko izboljšala svoje programe, katerih izvajanje je sicer v polnem teku.

Na sliki (foto Križmančič) gaseenje požara na Krasu.

Jutri odprtje razstave in nagrade zmagovalcem fotografskega natečaja DSL »Opčine 1992«

Jutri ob 20. uri bo v Prosvetnem domu na Opčinah nagrajevanje fotografskega natečaja »Opčine 1992«, ki ga je razpisala krajevna sekcija DSL s ciljem, da zabeleži, s pomočjo posnetkov iz vsakdanjega dogajanja, različne aspekte življenja v kraški vasi, ki se nenehno razvija. Ob tej priliki bo tudi odprtje fotografske razstave vseh izdelkov, ki so konkurirali na natečaju. Ogled razstave bo možen tudi v soboto in nedeljo v sklopu Festivala Unità in Dela.

Praznik SSK od sobote dalje na Hribenci

Letošnji Naš praznik, tradicionalna poletna prireditev na prostem stranke Slovenske skupnosti, bo od 22. do 24. avgusta na poznanem prireditvenem prostoru Hribenca v Zabrežcu pri Borštu. Doslej je ta vsakoletna prireditev dolinske sekcije Slovenske skupnosti bila prve dni septembra, letos pa so se prireditelji iz več praktičnih razlogov odločili, da jo pomaknejo nekoliko bolj v poletni čas.

Tridnevni praznik se bo pričel v soboto, 22. avgusta, z odprtjem kioskov v poznih popoldanskih urah, zvečer pa bo za ples igral ansambel Krt iz Stranj pri Kranju. Nadaljevanje oziroma osrednji del praznika bo naslednjega dne, v nedeljo, 23. avgusta, ko je predviden priložnostni kulturni in politični program. Ob 18. uri se prične bogat koncert godbe na pihala iz Cerknice, sledila bosta pozdrav prirediteljev in politični nagovor pokrajinskega tajnika SSK Martina Breclja. V večernih urah bo za ljubitelje plesa igral ansambel TAIMS.

Praznik se bo zaključil v ponedeljek, 24. avgusta, z nastopom znanega ansambla California iz Kranja, ki je že nastopil na Tržaškem in je z izvajanjem svojega sodobnega repertoarja pritegnil pozornost zlasti mladih.

Kot vedno, bodo vse tri dni delovali kioski z jedmi na žaru, pijačami in dobrim kozarcem vina.

V poletnem centru Sklada Mitja Čuk na Opčinah se otroci imajo predobro, da bi občutili vročino

Če je nam odraslim v teh dneh pasje vroče ter samo iščemo sence in ohladitve v vodi, teh težav ne občutijo tako močno otroci, posebno še, če preživljajo to najtoplejše obdobje v prijetnem kraju in v veseli družbi, kot na primer na počitnicah Sklada Mitja Čuk na Opčinah.

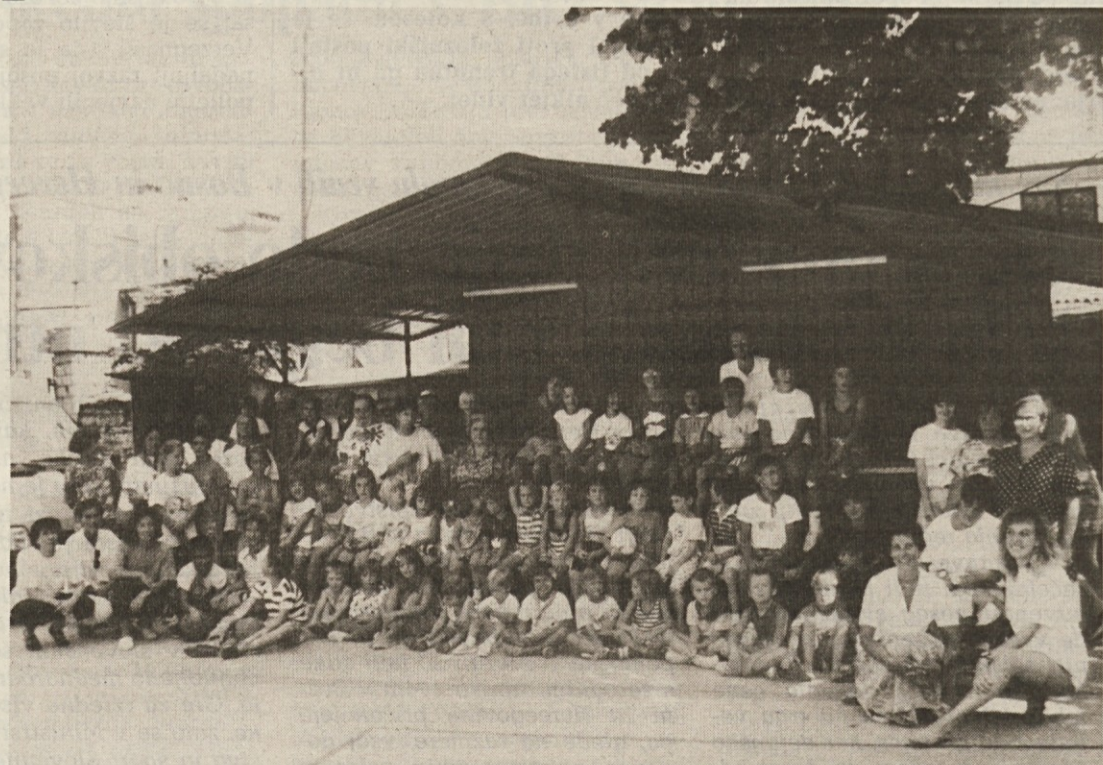
Že res, da nas je sonce močno grela, ko smo jih včeraj dopoldne obiskali. Res pa je tudi, da se znajo otroci tako vživeti v razne igre, da jih tudi vročina ne moti preveč, predvsem pa jim ne vzame veselja do raznih iger in zabav.

V centru, ki se je začel v ponedeljek, so imeli včeraj »lov na zaklad«. Najmlajši iz prvih štirih skupin so zaklad iskali kar na dvorišču Prosvetnega doma na Opčinah, večji pa so imeli nekoliko težjo nalogo: potem ko so iskali zaklad v raznih trgovinah in ustanovah, so ga našli na gmajni, ki leži ob poti proti Repentabru, kjer je na nekem deblu na veliko pisalo, da je tu zaklad. Sedma skupina, ki jo vodi Nina Ščuka, je bila prva, ki je našla ta napis; včeraj popoldne je bila tako porazdelitev primernih daril zmagovalcem. Manjši udeleženci, ki so iskali zaklad na dvorišču Prosvetnega doma, so kaj kmalu našli kar precej bombonov in slaščic pa balončke in celo levi čevlji vzgojiteljice in bodo seveda tudi deležni nagrade.

Ker je bila vročina kar precejšnja, smo našli udeležence s svojimi vzgojiteljicami in spremljevalkami v senci dreves, kjer so otroci napravili že kar precej risb in kolažev; pa tudi glasbena in gibalna vzgoja, ki ju vodita Miriam Biekar in Andrej Vremec, sta se že začeli, kot je že imel svoji prvi dve predavanji o »človeškem telesu« dr. Vili Ščuka, stalni sodelavec Sklada Mitja Čuk. Vse se je v ponedeljek in torek odvijalo kot lepa in zabavna igra, pa vendar so otroci preko nje izvedeli marsikaj o človeškem telesu in njegovih funkcijah. Takšni predavanji bo imel prof. Ščuka še prihodnji ponedeljek in torek.

Otroci imajo v načrtu tudi poslikanje sten Prosvetnega doma. Kaj bodo ti murali prikazovali, je zaenkrat še skrivnost. Za zaključek centra, ki bo prihodnji petek, bodo otroci pripravili tudi sklepno prireditev s plesom in petjem.

Prav včeraj pa so se udeleženci poletnega centra začeli učiti tudi angleščine, ki jo pouču-

jeta Nina Ščuka in Neva Lupinc. Tudi to ne bo nekaj težkega in obremenjujočega za otroke. Malo bodo poslušali, malo se bodo zabavali, pa bo angleške ure konec.

Otroci dobijo ob svojem prihodu v center malico, nato kosilo, ki ga centru vsak dan prinaša podjetje DISPRAL; pred odhodom pa dobijo še sadje.

»Celo svojo trgovino so si omislili,« nam je povedala Iris in res smo si ogledali stojnico, v kateri so prodajali zapestnice iz volne in bombaža, ki so jih sami izdelali. S takšnim veseljem vodijo to svojo trgovino, da si tega nismo pričakovali.

Torej življenje v centru poteka lepo in veselo. Vročina nekoliko moti, a ne preveč. Do

konca pa bodo udeleženci ustvarili še toliko lepih predmetov, se naučili orf glasbe, se natelovadili, pa še naučili nekaj angleščine. Vse to pa bomo videli na zaključni prireditvi, na katero so nas že povabili.

Ko smo že v Prosvetnem domu, moramo mimogrede povedati, da ima zdaj društveni bar dva nova oskrbnika, Natašo in Vinka; zamenjala sta Valerijo in njenega moža, ki sta toliko let svojega življenja vložila v delo z ljudmi, s člani v društvenem baru, ki ju prav gotovo ne bodo pozabili, pa čeprav sta stopila v zasluženi pokoj.

NEVA LUKEŠ

Na sliki (foto Magajna) udeleženci poletnega centra Sklada Mitja Čuk na Opčinah.

Danes zjutraj prisega predsednika Crozzolija Odpira se nov krog pogajanj za Pokrajino

Danes se na tržaški politični sceni končuje eno obdobje in predstavlja novo, sicer že napovedano: zgodaj zjutraj bo namreč na tržaški prefekturi prisegel predsednik Pokrajine Dario Crozzoli, ki bo tako »lahko« (glede na razne zakonske predpise) odstopil, kot je bil sam že večkrat napovedal. Z odstopom predstavnika PSI pa se bo pričelo dvomesečno (60-dnevno) obdobje novih pogajanj med strankami, ki naj bi privedla do nove koalicije oziroma do širše podpore medstrankarskega zavezništva, ki bi nastal iz osvojitve »starega« programskega dokumenta. Na današnji tiskovni konferenci, ki jo sklicuje paritetična komisija PSI, pa naj bi stranka pojasnila, kako namerava s svoje strani nastaviti razgovore z ostalimi političnimi silami.

Izhodišče naj bi vsekakor bil dokument, ki ga je med snovanjem nove koalicije na pokrajinski ravni podpisalo sedem strank: takšnega mnenja je Dario Crozzoli, s tem pa soglašata tudi paritetična komisija, ki v tem obdobju vodi tržaško federacijo PSI. »Nikjer ni rečeno, da mora tržaško Občino in Pokrajino upravljati ista koalicija, kajti upoštevati je treba številne izračune možnih večin,« je včeraj izjavil eden od petih »komisarjev« Augusto Seghene. Po njegovem mnenju pa je bistvenega pomena, da pride do sestave »dovolj močne« večine, take, ki bi bila »samozadostna«. Skratka po njegovi oceni ni sprejemljivo, da bi vezali usodo ene uprave z drugo, na edino primerjavo, ki pristaja, pa je odločilna značilnost, ki mora po občinski odlikovati tudi pokrajinsko večino, in sicer, da lahko računa na dovolj trdno (s številčnega vidika) podporo v svetu. »Prejšnjič smo se obrnili na pokrajinski svet in ga posilili za podporo,« je še dejal Seghene, »tako so za iznešeni predlog glasovali misovci, medtem ko tega niso storile levičarske in laične sile, ki so dokument podpisale; mi MSI za podporo nismo vprašali, zato gla-

sov te stranke ne moremo sprejeti.«

Končni cilj naj bi torej bil osnovanje »samozadostne« večine v pokrajinskem svetu, vodilo naj bi bila vsebina že znanega dokumenta, nujen pogoj pa je, da »vsi postanemo bolj modri«: do tu recept, ki ga predlaga Augusto Seghene. Poziv k splošni modrosti oziroma streznitvi pa izvira iz pričnanja, da so najhujše možno zlo ponovne volitve.

S stališčem, da je treba na vsak način preprečiti še ene upravne volitve, soglašata tudi Dario Crozzoli, ki postavlja v ospredje vprašanje »upravljalnosti«. Po njegovi oceni je možna rešitev tudi v širši podpori koalicije, ki sama ne bi zbrala dovolj močne večine v svetu. Nujen pogoj za začetek stvarnih pogajanj pa je po Crozzolijevem mnenju po eni strani pravičen čut odgovornosti do volivcev, po drugi pa realistično tolmačenje nedavnih volilnih izidov.

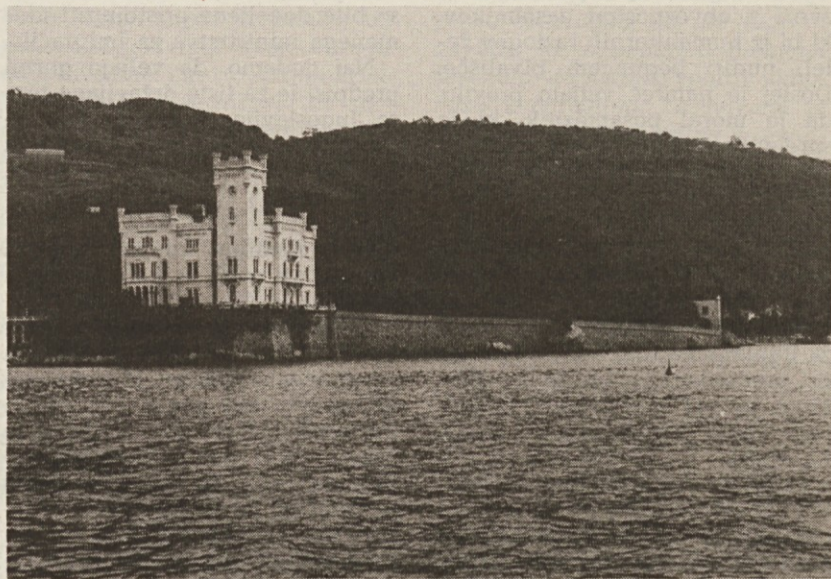
Vprašanje je seveda, na kakšen odziv bodo pri drugih strankah naletela stališča in konkretne poteze predstavnikov PSI. V pričakovanju na razvoj dogodkov pa se misovci vztrajno in vestno posvečajo »primeru Samo Pahor«. V posebnem tiskovnem sporočilu se tokrat obračajo na novoizvoljenega župana, listarja Staffierija in ga pozivajo, naj s pomočjo policije na naslednjih zasedanjih končno prepreči predstavniku SSK v tržaškem občinskem svetu, da bi govoril oziroma motil v slovenščini. Z nobenim sredstvom, piše v noti MSI, se ni dalo ugnati Pahorja, »čeprav so mu odvzeli besedo, ni to imelo nobenega učinka«. Samo Pahor dobro ve, pravi MSI, da mu obstoječa zakonodaja preprečuje rabo slovenskega jezika v tržaškem občinskem svetu, vendar pa skuša vsakič spregovoriti v slovenščini: ne samo, da je nesprejemljivo takšno zadržanje Pahorja, nedopustno je, da se mu omogoči te vztrajne poskuse. Zato naj red vzpostavi policija!

Ustanovili so ga leta 1986, upravlja pa ga WWF Številne koristne dejavnosti morskega parka pri Miramaru

Miramarski morski park, ki so ga ustanovili z državnim dekretom leta 1986, se je z leti razvil v zelo obiskano ekološko središče. Do nedavnega je bil edini tak nacionalni park v Italiji, saj drugi park, v Ustici, spriču težav z upravljanjem ne deluje. Še zlasti radi prihajajo na ogled morskega življenja otroci in mladina v organiziranih skupinah. Bivanje zanje je zagotovljeno v bližnjem mladinskem počitniškem domu.

Podvodni park je pod pokroviteljstvom Ministrstva za okolje in Ministrstva za trgovsko mornarico (slednje je bilo sicer pred kratkim ukinjeno, njegove pristojnosti pa prešle k ministrstvu za prevoze), upravlja pa ga krajevna sekcija Svetovnega sklada za naravo WWF. Razteza se kakih dvesto metrov pred grljansko in miramarsko obalo proti odprtemu morju, zajema 30 hektarjev površine in meri na najglobljem mestu 18 metrov. Omejen je z rumenimi bojami, ki označujejo področje, znotraj katerega je prepovedano kopanje, vožnja s čolnom, ribarjenje in sploh vsakršni korenitejši poseg v podvodno življenje.

Poglavite naloge miramarskega morskega parka so ohranjanje in upravljanje naravnega prostora, informiranje ljudi (vzgojno izobraževalna dejavnost) in znanstveno raziskovalna dejavnost. Zamisel, na kateri sloni njihova informativno propagandna dejavnost je, da človek, še zlasti mlad, lahko spremeni svoj odnos do okolja in morja, če se enkrat поблиže in pogledano spozna s njim. S parkom razpolaga italijanska WWF, ki tu organizira tudi izobraževalne poletne taborne za mladino. Taborov se udeležujejo otroci iz cele Italije, ki na njih spoznavajo morje in življenje v njem, izdelujejo akvarije in skrbijo zanje. Spomladi in jeseni pa pod pokroviteljstvom Tržaške občine v okviru pobude *Scuola ambiente* organizirajo celodnevne dejavnosti v zvezi s spoznavanjem morja, z onesnaževanjem in oko-

ljem. Od marca do konca novembra organizirajo potapljanja, ki so izredno dobro obiskana, saj se je treba prijaviti skoraj eno leto vnaprej. Za radovedneže, ki potapljaškega izpita nimajo, pa prirejajo tudi površinski morski ogled z masko in dihalno. Udeležba na teh pobudah je neverjetno visoka, v miramarskem parku se na ta ali oni način »spozna« z morjem več kot 15 tisoč ljudi na leto, z viški, ki dosegajo celo 20 tisoč udeležencev letno.

Poleg vseh teh dejavnosti so v pritličju gradiča, ki ga imajo v zakup, stalno na ogled akvariji in informativni panoji o Tržaškem zalivu, njegovem rastlinstvu in živalstvu, o kratki zgodovini tega morskega središča, o načinu, kako ustvariš oz. ustanoviš morski park in podobno, na razpolago so tudi knjižnica, video filmi in diapozitivi. Obiski v tem »muzeju«, kjer je na ogled tudi televizor, neposredno povezan s podvodno kamero na globini 7 metrov, so od 10. do 17. in poleti do 19. ure. Kot nam je povedala ena od štirih biologinj, ki so tu zaposlene, Damjana Ota, gre pri kameri za edinstven poskus v Sredozemskem morju. S to

kamero se namreč skušajo izogniti čezmernemu potapljanju, ki lahko škodi bodisi potapljaču bodisi ribam in podvodni favni. Na ta način so mnogo lažje dosegljivi mnogi podatki, ki so bili sicer dostopni izključno s potapljanjem: dinamika ribje populacije, razmere v morju itd. Ena izmed biologinj v tem središču izdeluje seznam rib, ki v parku živijo, druga s kamero sledi dinamiki rib, tretja spremlja bentoške živali (pritrene na dno), četrta proučuje vegetacijo.

Nenazadnje je treba omeniti, da se pri njih ukvarjajo tudi z organiziranjem razstav drugod. Tako so priredili razstavo o morski biologiji na Gradu sv. Justa ali pa denimo fotografsko razstavo v Piranu, Ljubljani in Trstu v navezi s piranskim Zavodom za spomeniško varstvo.

A.Š.

Na sliki (foto Križmančič) morski park WWF pred Miramarskim gradom.

V spomin na Eddyja

Včeraj dopoldne so se v kostnici tržaške kvesture z verskim obredom spomnili policijskega agenta Eddyja Walterja Cosine, ki je bil ubit v mafijskem atentatu v Palermu, v katerem je bil ubit sodnik Paolo Borsellino. Obreda so se poleg svojcev in sorodnikov udeležili tudi kvestor in Eddyjevi kolegi.

† Nenadoma nas je zapustila naša nadvse ljubljena mama in nona

Ana Odoni
vd. Odoni

Pogreb bo jutri, 21. avgusta, ob 10.30 iz mrtvašnice glavne bolnišnice v katinarske cerkve.

Žalujoča hči Duilia z možem Giustom, vnuka Giuliana in Gianni s Cristino, brat Angel in sestra Julija ter ostali sorodniki.

Katinara, Lonjer, Kubed, 20. avgusta 1992
(Pogrebno podjetje, Ul. Zonta 3)

Obrtniški pol v Nabrežini spet zamrznili

Ustanovitev obrtniške cone v devinsko-nabrežinski občini ponovno razburja duhove. V torek dopoldne je namreč sodnik za predhodne prisikave Raffaele Morway podpisal odlok o zaplombi področja, ki je v lasti Obrtniškega konzorcija, na katerem bi moral zrasti važen proizvodni obrtniški pol. Gre sicer že za drugo zaplombo področja v roku nekaj tednov.

Zakaj pa je prišlo do novega kazenskega ukrepa? Dosedanje prisikave raziskovalcev naj bi namreč pokazale velike pomanjkljivosti glede nekaterih gradbenih dovoljenj. Devinsko-nabrežinski župan Vittorino Caldi je nasprotnega mnenja in odločno zavrača trditve tistih, ki zagrizeno nasprotujejo delovanju obrtnikov in ustanovitvi tega novega pola; ravno tako zahteva, da bi mu kdo dokazal, da je to področje namenjeno drugim dejavnostim.

Po izjemni presaditvi mozga v bolnišnici Burlo Garofolo žarek upanja za malo Luciano

Zdravstveno stanje štiriletne Luciane Dell'Acqua, ki so ji v torek v tržaški otroški bolnišnici Burlo Garofolo presadili mozeg, da bi jo rešili hude bolezni, je dobro. Deklece je dobro prestalo operacijo, kljub temu pa so zdravniki, ki so opravili prvi tovrstni poseg v Italiji, dokaj previdni pri ocenjevanju operacije. Šele čez kaka dva tedna bo namreč mogoče izvedeti, ali se je presajeni mozeg vrasel v tkivo pacientke, o tem, ali bo lahko Luciana okrevala, pa bo zdravnikom jasno šele čez dve ali tri leta.

Luciana Dell'Acqua je po rodu iz Caserte. Že od rojstva je bolehal za hudo in dokaj redko boleznijo: metakromatsko levkodistrofijo. Bolezen je dedna, o njeni redkosti pa priča dejstvo, da so doslej zabeležili le kakih dvajset tovrstnih primerov obolenj. Bolezen s poslabšanjem najprej priza-

dene bolnikove motorične funkcije, zatem pa tudi psihične. Doslej niso še odkrili popolnoma učinkovitega sredstva ali terapije za ozdravitev: pred torkovo operacijo v Burlu so v Evropi izvedli le dva podobna operacijska posega.

Starši obolele deklice so se obrnili na tržaško bolnišnico, ker je le-ta najbolj opremljena za presaditev mozga. Zdravniška ekipa, ki so jo vodili zdravniki Marino Andolina, Andrea de Manzini in Rita Giorgi, je deklici presadila mozeg matere Elvire. Le-ta je le delno združljiv z otrokovim, zdravniki pa so se odločili, da ga uporabijo, ker Luciana nima bratcev ali sester (mozeg bratov je namreč popolnoma združljiv). Pri presaditvi so se zdravniki poslužili tehnike, ki so jo že nekajkrat uporabili za presaditve mozga v primerih akutne levkemije. V tistih primerih se je tehnika obnesla,

zaradi česar upajo, da bo uspeh obveljal tudi v tem primeru, pa čeprav dajejo tovrstni posegi malo garancij. Po izjavah tržaških zdravnikov je bila operacija vsekakor edini možni poskus za rešitev deklice pred boleznijo, ki bi jo privedla do hude prizadetosti in (v najhujšem primeru) do vegetativnega življenja.

Mala Luciana bo morala ostati na zdravljenju v bolnišnici Burlo Garofolo še vsaj do decembra letos. Dotlej bo mogoče že vsaj okvirno izvedeti, kakšna bo njena usoda. Sodeč po dveh podobnih operacijah, ki so ju izvedli v Evropi, kaže, da bi uspešen poseg, če že drugega ne, vsaj zavrli in ustavili bolezen. To je tudi velika želja staršev male Luciane, ki sta se preselila v Trst in sedaj v našem mestu iščeta vsaj začasno zaposlitev, da bi lahko v teh mesecih ostala ob strani svoje male hčerke.

Po krivem odslovljena režiserja bo morala RAI spet namestiti

Tržaška postaja RAI bo morala spet vzeti v službo režiserja, ki ju je pred več kot letom dni odslovlila. Sebastiano Giuffrida in Andro Merku sta bila ob službo 7. marca 1991, ko ju je vodstvo radiotelevizijske ustanove po krajši notranji preiskavi obtožilo, da sta zahtevala podkupnino od nekega člana znanega tržaškega ansambla »Witz Orchestra« v zameno za nastop na neki oddaji. Režiserja sta obtožbo odločno zavrnila, na RAI pa so jima kratkoma poslali od-

slovilna pisma.

Režiserja sta se zato v obrambo svojega poklicnega in osebnega dostojanstva obrnila na sodno oblast, pretor za delo Federico Frezza pa jima je v svoji razsodbi dal prav. RAI ju bo morala tako ne samo spet sprejeti v službo, ampak jima tudi izplačati vseh 18 mesečnih plač med lanskim marcem in letošnjim avgustom, seveda z ustreznimi obrestmi, prav tako tudi socialne prispevke za to obdobje.

Avtonomni sindikat SNALS o »diskriminaciji« šolnikov

Avtonomni sindikat šolnikov SNALS je izdal včeraj tiskovno sporočilo, v katerem ostro obsoja sporazum o ceni dela, ki sta ga 31. julija podpisala italijanska vlada in enotna sindikalna zveza CGIL, CISL, UIL. Po oceni SNALS je bila to »predaja« sindikalne zveze Confindustrii in vladi.

Tržaško tajništvo SNALS omenja, da sporazum sploh ne upošteva dejstva, da je delovna pogodba italijanskih šolnikov zapadla že pred dvema letoma, zaradi česar bodo šolniki s tem sporazumom ekonomsko prikrajšani. SNALS obenem ugotavlja, da bodo šolniki nadalje prikrajšani, saj jim bodo s prihodnjim letom vsteli forfetarnih 20.000 lir dodatka v mesečno plačo, medtem ko bodo drugi uslužbenci javnih ustanov prejeli to vsoto kot dodatek »izven« mesečne plače. SNALS zaradi tega najavlja, da ne bo upošteval in spoštoval sporazuma, ki ga ni podpisal.

Ob izgubi drage none izrekajo iskreno sožalje Gianniju in družini

uslužbenci DILE

20. 8. 1987

20. 8. 1992

Ob 5. obletnici smrti dragega

Guerrina Husuja

se ga spominjajo

vsi njegovi

Prosek, 20. avgusta 1992

Nova navodila vlade glede zdravniške oskrbe za begunce

Na pritisk številnih humanitarnih in prostovoljnih združenj je vlada pred kratkim izdala nova navodila za pomoč beguncem iz bivše Jugoslavije, predvsem v zvezi z obveznostmi zasebnikov, ki bi iz humanitarnih razlogov želeli nuditi beguncem bivališče. Doslej je namreč veljalo pravilo, da je moral posameznik, ki je sprejel begunca na dom, podpisati dokument, v katerem se je obvezal ne samo, da mu bo nudil stanovanje in sredstva za preživetje, pač pa da bo kril tudi stroške za morebitno zdravniško oziroma bolnišniško oskrbo.

Na zahtevo ACLI je zdaj urad za Italijane na tujem in imigracijo pri predsedstvu vlade to določbo, ki je seveda otežkočala humanitarno delo posameznikov, črtala. Zasebnik, ki bi se odločil, da sprejme begunca iz bivše Jugoslavije na svoj dom, se bo moral tako obvezati le glede stanovanja in preživljanja, ne pa tudi glede zdravniških stroškov. Ko bi begunc potreboval zdravniško pomoč

ali sprejem v bolnico, bo morala sama Krajevna zdravstvena enota sporočiti višino stroškov krajevni prefekturi, stroške pa bo nato vrnilo predsedstvo vlade, kateremu so bile dodeljene pristojnosti ukinjenega ministrstva za imigracijo. Naj dodamo, da veljajo gornji predpisi le za tiste državljane bivše Jugoslavije, ki jim je bilo izstavljeno dovoljenje za bivanje iz humanitarnih razlogov, se pravi, da so prišli v Italijo, da bi se izognili vojnim grozotam in preganjanju, medtem ko ne velja za one, ki so prišli v Italijo »zaradi turizma«.

Center za mir in razvoj, ki se v okviru ACLI ukvarja med drugim s pomočjo beguncem, je izrazil zadovoljstvo nad novim navodilom italijanske vlade. Zadovoljstvo je izrazila tudi podpredsednica deželnega sveta Augusta Del Piero Barbina, ki se je svoj čas s posegom pri predsedstvu Dezele in pri predsedstvu poslanske zbornice zavzela, da bi bila sporna določba ukinjena.

Komik Alessandro Bergonzoni danes zvečer na Gradu sv. Justa

Mladi italijanski komik Alessandro Bergonzoni bo nastopil drevi na Gradu sv. Justa s predstavo z naslovom Anghingò, s katero se bo tudi zaključil gledališki del izrednega poletnega niza Straordinario Estivo.

Komičnost Alessandra Bergonzonija sloni na surrealističnem igranju z besedami in situacijami, ki so povsem nepovezane med sabo, kljub temu pa so med njimi jasno zaznavne vezi absurdnosti. Pri predstavi sta sodelovala še režiser Claudio Calabrò in scenograf Mauro Bellei. Začetek predstave ob 21.30.

Na sliki: Alessandro Bergonzoni.

prispevki - prispevki

V spomin na Antona Kalca darujejo družina Kalc (Gropada 99) 20.000 lir in Vida iz Padrič 15.000 lir za SKD Skala.
V spomin na Ivanko Hrovatin darujejo članice Krožka "Ob pletenju" 50.000 lir za SKD Tabor.
V spomin na gospo Viktorijo Možina daruje Karla z družino 100.000 lir za godbo V. Parma.
V spomin na Marijo Wilhelm daruje Milko Sosič z družino 30.000 lir za Sklad Mitja Čuk.
Namesto cvetja na grob Marije Wilhelm daruje Karla Malalan 20.000 lir za Sklad Mitja Čuk.
Namesto cvetja na grob Marije Wilhelm darujeta Valerija in Bruno Sosič 20.000 lir za vzdrževanje partizanskega spomenika na Opčinah.
V spomin na Marijo Wilhelm darujeta Marta in Giorgio 30.000 lir za Sklad Mitja Čuk.

V spomin na Miloša Lukšo daruje Marjan 100.000 lir za ŠD Kontovel.
V počastitev spomina Vasilija Michelija, Rudija Puntarja in Miloša Lukše darujeta Gina in Edi Kemperle 30.000 lir za ŠD Kontovel.
Namesto cvetja na grob Ivanke Bratina por. Hrovatin darujeta Stanka in Riko Čuk 20.000 lir za odkup sedeža Sklada Mitja Čuk. V isti namen daruje Nada Sosič 10.000 lir za odkup sedeža Sklada Mitja Čuk.
Namesto cvetja na grob gospe Marije Kobal iz Podkrajja darujeta Milka in Maks 20.000 lir za SKD Tabor.
V počastitev spomina Marije Zustik vd. Wilhelm in Ivanke Bratina vd. Hrovatin darujeta Angelca in Zvonko Malalan 40.000 lir za SKD Tabor.
V počastitev spomina drage mame Marije Kobal daruje Silvana Malalan 30.000 lir za SKD Tabor.

gledališča

Miramarski park
Do vključno 15. septembra se bodo vrstile predstave LUCI IN ZVOKI.
Danes ob 21. uri bo predstava v nemščini in ob 22.15 v italijanščini.
Ponovitev v soboto, ob 21.00 in ob 22.15 predstavi v italijanščini.
Straordinario estivo
Danes, ob 21.30 bo na Gradu sv. Justa nastopil komik Alessandro Bergonzoni s predstavo ANGHINGO. Režija Claudio Calabrò, scenografija Mauro Bellei.
Prodaja vstopnic pri osrednji blagajni v pasaži Protti.

koncerti

Gledališče Verdi
Simfonična sezona '92
Do 4. septembra se nadaljujejo vpisovanja za abonmaje (red A) pri blagajni gledališča na Trgu Unità. Blagajna bo zaprta do 1. septembra 1992.
Grad sv. Justa
Straordinario estivo
V nedeljo, 30. avgusta, ob 21.30 celovečerni koncert skupine PITTURA FRESKA.
Predprodaja vstopnic pri osrednji blagajni UTAT v Pasaži Protti.
La sera del dì di festa - Večer prazničnih dne
V nedeljo, 23. t. m., ob 21. uri bosta na Trgu S. Cipriano nastopila GRUPPO CAMERISTICO DI TRIESTE in ACCADEMIA JAUFRE' RUDEL.
V primeru slabega vremena bo predstava v dvorani "Don Sturzo" v Ul. Don Sturzo 4 (Trg Rosmini).

kino

ARISTON - 21.30 Tentazione di Venere, r. Istvan Szabo.
EXCELSIOR - Zaprto zaradi počitnic.
EXCELSIOR AZZURRA - Zaprto zaradi počitnic.
NAZIONALE I - 16.30, 18.15, 20.15, 22.15 Scanners 2 - Il nuovo ordine.
NAZIONALE II - 16.30, 22.15 La domenica specialmente, i. Ornella Muti, Philippe Noiret.
NAZIONALE III - 16.45, 22.15 Il fuoco tra le gambe, porn., □□
NAZIONALE IV - 16.30, 18.15, 20.15, 22.15 Passioni violente, i. Sam Shepard, Barbara Sukowa.
GRATTACIELO - Danes zaprto. Jutri: Henry.
MIGNON - Zaprto zaradi počitnic.
LJUDSKI VRT - 21.00 Biancaneve e i sette nani.
EDEN - 15.30, 21.30 La nipote erotica e la zia infomane in gioco di... letto, porn., □□
CAPITOL - 18.00, 20.00, 22.00 Il padre della sposa, i. Steve Marvin, Diane Keaton.
LUMIERE - Zaprto zaradi počitnic.
ALCIONE - 21.00 Splendor, r. Ettore Scola, i. M. Mastroianni, M. Troisi.
RADIO - 15.30, 21.30 Taboo american style II: perversioni in famiglia, porn., □□

Prepovedano mladini pod 14. letom □ - 18. letom □□

Danes slavi

FRANCO MOCOR

okroglih 50 let. Iskreno mu čestitajo prijatelji KD F. Venturini

Eldi in Nelu se je pridružil

JOŽEF

Srečnima staršema čestita, mamemu Jožefu pa želi vse najboljše v življenju

Dekliški zbor Vesna

razna obvestila

Zbor Jacobus Gallus Trst obvešča svoje člane in vse, ki bi se mu radi pridružili, da bo prva vaja v sezoni za moški zbor danes, 20., in za ženski zbor jutri, 21. t. m., ob 20. uri v prostorih Glasbene matice. Avdicija za nove pevce in pevke bo ob 19.30. Za vse ostale informacije telefonirati na številko 382978.

Foto skupina in druge organizacije prirejajo 1. fotografski ex tempore Idrija 92, ki bo 29. in 30. avgusta v Idriji ob čipkarskem prazniku. Pravidniki so na razpolago v Tržaški knjigarni.

KD Lonjer-Katinara obvešča vse prijavljene v otroški poletni center, ki bo v Lonjerju od 24. do 29. t. m. naj se zberejo v društvenih prostorih v ponedeljek, 24. t. m., od 8.00 do 8.30.

Skupina Sončni žarek pod pokroviteljstvom Zdravnega centra za socialno dejavnost prireja za predšolske in osnovnošolske otroke od 31. 8. do 11. 9. poletni center v Brojenci pri Križu (ob morju). Informacije in vpisovanja na tel. št. 360324 ali osebno na sedežu zadruga v Ul. Cicerone 8/B v uradnih urah.

Kmečka zveza sporoča, da bosta podružnici v Nabrežini in na Opčinah v mesecu avgustu zaprti.

razstave

Na Gradu sv. Justa - Bastione fiorito je odprta retrospektivna antološka razstava kiparja GIUSEPPEJA NEGRISINA. Razstava bo odprta do 30. avgusta vsak dan od 10.00 do 12.30 in od 16.30 do 19.00.
V kavarni Stella polare razstavlja svoja dela slikarka ZORA KOREN SKERK. Razstava bo odprta do konca avgusta.
Pri Briščikih 9/A je odprta umetnostna galerija in razstava umetnostne obrti v kraškem marmorju PAVLA HROVATINA.

mali oglasi

DAJEM v najem v Trstu dobro vpeljano slašičarno in prodajalno kruha. Za informacije tel. na št. 414673 od 9. do 13. ure razen sobote in nedelje.
PRODAM domač krompir. Telefonirati ob uri obedov na št. 200882.
PODARIM tri mucke, samčke, tigraste barve, zdrave in vajene psov. Tel. na št. 327091.
VIŠJEŠOLEC nujno išče lekcije iz nemščine. Tel. 225219 v jutranjih urah.
IŠČEM inštruktorja latinščine za 3. razred višje šole. Telefon 417253.
DIPLOMIRANA PREVAJALKA Mirjam Levstik opravlja strokovne in poslovne prevode v/iz nemščine, italijanščine in slovenščine. Inštruirana nemščino, italijanščino in slovenščino na vseh stopnjah. Možen individualni ali skupinski pouk. Profesionalen pristop, zajemčen uspeh. Telefon/fax (0481) 522250.
KNJIGE za znanstveni licej prodam. Telefon 299632, zjutraj.
KUPIM knjige za 1. klasični licej. Telefonirati v večernih urah na št. 635265.

menjalnica

TUJE VALUTE	FIXING		TUJE VALUTE	FIXING	
	MILAN	BANKOVCI TRST		MILAN	BANKOVCI TRST
Ameriški dolar	1108.—	1080.—	Švicarski frank	845,75	835.—
Nemška marka	759,62	745.—	Avstrijski šiling	107,93	106.—
Francoski frank	223,76	222.—	Norveška krona	192,46	190.—
Holandski florint	673,82	665.—	Švedska krona	208,31	205.—
Belgijski frank	36,875	35,50	Portugalski eskudo	8,70	8,40
Funt šterling	2135,60	2130.—	Španska peseta	11,825	11,25
Irski šterling	2017,50	1990.—	Avstralski dolar	802,90	750.—
Danska krona	196,73	194.—	HUF	—	10.—
Grška dragma	6,143	6.—	ECU	1543,85	—
Kanadski dolar	923,90	880.—	Slovenski tolar	—	13,25
Japonski jen	8,761	8,55	Hrvški dinar	—	3,25

BCIKB BANCA DI CREDITO DI TRIESTE TRŽASKA KREDITNA BANKA
Telef.: Sedež 040/67001
Agencija Domjo 831-131
Agencija Rojan 411-611
Filiala Cedad 0432/730-314

Poletni vozni red vlakov

Velja od 31. maja do 26. septembra 1992

TRST-BENETKE-BOLOGNA-RIM-MILAN-TURIN-GENOVA-VENTIMIGLIA-ANCONA-BARI-LECCE	Odhodi iz Trsta	Prihodi v Trst	TRST-VIDEM-TRBIŽ
4.18 K Benetke	21.15 H Benetke-Milan-Genova-Turin; (spalniki in pogradi 2. razreda Trst-Ventimiglia)	0.01 IC (Svevo) Milan-Benetke-Mestre (●)	5.58 H Tablja (S)(*)
5.05 K Benetke (S)	22.10 E Benetke-Mestre-Rim Termini (spalniki in pogradi 1. in 2. razreda Trst-Rim)	2.17 H Benetke	6.15 K Videm (S)(1)
5.45 IC (Svevo) Benetke-Mestre-Milan (●)		6.50 K Portogruaro (S)(*)	6.55 H Videm
5.50 H Benetke		7.10 H Turin-Milan-Benetke; Ventimiglia-Genova-Milan-Benetke (spalniki in pogradi 2. razreda Ventimiglia-Trst)	7.35 H (Gondoliere) Videm-Trbiž-Dunaj
6.08 K Portogruaro (S)(*)		7.45 H Portogruaro (*)	8.32 K Videm (S)(4)
7.25 E Benetke		8.10 E Rim Termini-Benetke-Mestre (spalniki in pogradi 2. razreda Rim-Trst)	10.55 H Videm
8.25 H Benetke		8.45 H Videm (S)	
9.55 K Benetke (S)		8.52 E (Simplon express) Ženeva-Modossola-Milan Lambrate-Benetke-Mestre (pogradi 2. razreda Ženeva-Vinkovci; spalniki Ženeva-Zagreb)	
10.45 IC (Marco Polo) Benetke-Mestre-Rim Termini (■)		9.25 K Benetke (S)	
11.25 IC (KRAS) Benetke (●)		10.10 E Lecce-Bari-Bologna-Benetke (pogradi 2. razreda Lecce-Trst)	
12.25 H Benetke			
13.25 H Benetke			
13.45 K Portogruaro (S)(*)			
14.22 H Benetke			
15.25 H Benetke			
16.10 IC (Tergeste) Benetke-Milan-Turin (●)			
17.12 H Benetke			
17.25 K Benetke (S)			
17.45 H Videm (S)			
18.15 E Benetke-Bologna-Bari-Lecce (pogradi 2. razreda Trst-Lecce)			
19.25 K Portogruaro (S)			
20.20 H Benetke			
20.32 E (Simplon express) Mestre-Milan Lambrate-Modossola-Ženeva (pogradi in 2. razreda Vin-			

H - hitri vlak;
K - krajevni vlak;
B - brzec;
E - ekspresni vlak
IC - Inter City

12.40 H Videm (S)
13.15 K Videm (S)
14.10 H Videm (1)
14.40 K Videm (S)
15.40 H Videm (S)
16.55 H Videm (S)(1)
17.30 K Videm (S)
17.45 H Videm (S)
18.10 H Videm
18.40 K Videm (S)
19.40 H Videm
21.33 H (Italien-Österreich Express) Videm-Trbiž-Dunaj

Prihodi v Trst

6.58 K Videm (S)
7.51 H Benetke-Videm (1)
8.33 H (Österreich-Italien Express) Dunaj-Trbiž-Videm
8.45 H Videm (S)
9.51 H Videm
10.53 H Videm (S)
13.31 H Videm
14.33 H Benetke-Videm (1)
15.05 K Videm (S)
15.32 H Videm (S)
16.39 H Videm (1)
18.06 K Videm (S)
19.00 K Videm (S)
19.12 H Videm (S)(1)
19.41 H Trbiž
20.57 K Videm (S)
22.00 H (Gondoliere) Dunaj-Trbiž-Videm

(S) - samo 2. razred
(●) - ob praznikih vozi do Trbiža
(1) - ne vozi ob praznikih
(2) - ne vozi ob sobotah
(3) - vozi samo ob sobotah
(4) - vozi samo ob praznikih

Michele Hendricks bo jutri v Križankah

Jubilejni, štirideseti mednarodni poletni festival v Ljubljani se počasi izteka. V nizu številnih prirediteljev, ki so tudi letos v Križankah privabile svetovno znane skupine in zadovoljivo število poslušalcev, sta na programu še dva zanimiva večera. Jutri, 21. avgusta, ob 20.30 je na sporedu jazz koncert, na katerem bo nastopila **Michele Hendricks** s kvartetom, ki ga sestavljajo pianist Arnaud Mattei, basist Christophe Levan, bobnar Jean Pierre Arnaud in saksofonist Herve Meschin.

Michele Hendricks poje, piše pesmi, komponira, dela aranžmaje in je producentka. Navdihe išče ne le v glasbi, ampak tudi v bogastvu življenja. Njena umetnost vsebuje celotno kulturo, je utelešenje jazzja in raste z vsako njeno izpovedano glasbeno podobo. Nastopati je začela že pri osmih letih, ko je pela skladbo Franka Fosterja »Svetleče nogavice«, prirejeno za skupino Counta Bassieja v jazz klubu v New Yorku skupaj z Lambertom, Hendricksom in Rossom. Redno je gostovala v Evropi s svojim očetom Johnom Hendricksonom (med najboljšimi vocalisti vseh časov, v zadnjih letih sodeluje in piše besedila za skupino Manhattan Transfer) od svojega 16. leta. V Londonu je končala šolo za ples in gledališče in se nato vpisala na študij glasbe v San Franciscu. Sodelovala je z Buddyjem Richem in Stanom Getzom, nato pa kmalu ustanovila svojo skupino, s katero je nastopala po vsem območju Bay Area. Skupino je zapustila in se posvetila solo karieri: povsod - od ZDA in

Evrope do Japonske - so jo občinstvo in kritiki lepo sprejeli in tako bo gotovo tudi jutri zvečer v poletnem gledališču Križanke v Ljubljani.

Sklepna prireditev jubilejnega festivala pa bo na sporedu prihodnji teden, in sicer v četrtek, 28. avgusta, prav tako ob 20.30 in prav tako v Križankah. Najavljeni nastop skupine Gipsy Cry je žal zaradi tehničnih razlogov odpadel, organizatorji Festivala pa so poskrbeli za zelo kakovostno nadomestilo. O gledališču si bomo lahko predstavili Indijske plesne umetnosti v izvedbi skupine **Rohini Bathe's Kathak Ensemble**.

Skupino vodi znana indijska plesalka Rohini Bathe, ki poleg tega, da poučuje mlade talente iz mesta Pune in iz vse Maharashtrte v plesu, je s svojimi najboljšimi študenti osnovala skupino profesionalnih plesalcev, ki se lahko pohvali z mnogimi uspešnimi plesnimi turnejami. V organizaciji prestižnih agencij ICCR in Akademije indijskih plesalcev Tirupati je skupina gostovala v Aziji, Afriki in Severni Ameriki.

Skupina velja za eno najboljših klasičnih Kathak plesnih ansamblorov, ki predstavlja pisan niz plesov na tradicionalne in moderne teme v solo, duetni in skupinski koreografiji. Njihov nastop je prava panorama gracioznih, pogosto virtuoznih gibov, zapletenih, zanimivih ritmov in izredno ekspresivnega gibanja, ki nudi obilo estetskega užitka tako poznavalcem kot amaterskim gledalcem po vsem svetu. **AWS**

sklad mitje čuka

jelka cvelbar

Spanje in nespanje naših otrok

V prejšnji rubriki smo se pomudili ob problemu nespanja otrok. Tokrat bomo še za trenutek razmišljali o problemih, ki jih majhni otroci lahko povzročajo ponoči.

Ali naj bo zakonska postelja postelja za vse, je vprašanje mnogih staršev.

Ko se otrok ponoči zbudi, zelo pogosto zleze staršem v posteljo. Toda pride trenutek, ko mora iz nje ven, in takrat nastanejo problemi.

Kakor smo že spoznali, so otroci, ki se ponoči v materinem naročju takoj potolajijo, v svoji sobi pa neprestano in stalno jokajo. Zgodi se, da začnejo otroci, ki niso nikoli povzročali problemov, neke noči jokati - mama ga vzame k sebi in to izredno jokanje kmalu preraste v navado. Naš malček redno spi z nami v »ta veliki postelji«. Toda naš malček rase, postaja večji in precej nemiren, tako da moti naše spanje. Vsak naš poskus, da bi ga zopet vrnili v njegovo posteljico, se izjalovi.

Po statistiki pet malih otrok na deset ponoči ne pusti staršev spati, od teh pa štirje kratko četu in mami prostor v zakonski postelji. Razumljivo je, da si take razvade starši ne želijo.

Toda od kod pojav, da se vse več otrok zbujajo ponoči in kako to, da najdejo najbolj udoben način za ponovno spanje ravno v postelji svojih staršev?

Mnogi starši poiščejo za ta problem nasvet izvedenca. Ta pa meni, da je mnogokrat krivo za

nočno zburjanje dejstvo, da starši otroka prezgodaj položijo spat. Ponoči se otrok zbudi in išče zabavo. Mnogi otroci se zbujajo, ker ponoči podoživljajo svoje dnevne dogodivščine. Zato v spanju kričijo, podnevi pa se ničesar ne spominjajo. Drugi iščejo manj dramatično nežnost tudi ponoči. Vsekakor pa je otrok, ki vedno in redno pridno zaspi v postelji, ne da bi ponoči motil svojih staršev, prava redkost.

Spanje pomeni izgubiti za nekaj ur kontrolo nad vsem, kar se dogaja z nami in zjutraj največkrat ne vedeti, kaj smo doživeli v sanjah. Zato mnogo otrok doživlja spanje kot slovo. To resnično občutijo kot dejanje, s katerim se morajo ločiti od staršev.

Zato se skoraj v vsaki družini razvijejo obredja, po katerih otrok gre spat in ki mu na nek način dajejo gotovost in odpravijo strah. Mama gre z malim k postelji, lučka ostane prižgana, vrata priprta, očka morda prebere pravljico, mama zmoli večerno molitev, starši poslušajo otrokovo pripoved o dnevnih dogodivščinah...

Ko pa ni nikogar več v sobici, se domišljija razbohoti. Najmanjše živalice so grozljive zveri, in pod posteljo čepijo banditi, ki samo čakajo na napad... Zato ni nič čudnega, če se gre otrok prepirat, ali mama in očka še vedno spita v svoji postelji. In ker že pride do njihove postelje, ostane tam. V veliki postelji z mamo in očkom strahovi nimajo več strahljive oblike in imeti mamo tako blizu, kakor včasih, daje otroku

nepopisno varnost. Po mnenju nekaterih psihologov je to razložljivo z obdobjem nosečnosti, drugi pa so prepričani, da gre tudi za navado, ki jo nekatera plemena še imajo, da majhni spijo v skupnosti z odraslimi. Ta navada je bila pri nas še normalna v devetnajstem stoletju.

Torej ob tem, ko razmišljamo, kako ne bi škodili otroku, ko ga bomo spravili nazaj v njegovo posteljo, ker so se pač časi spremenili, ne pozabimo tudi na dejstvo, da samim sebi ne smemo škoditi, ko puščamo, da nam v postelji odvzema prostor in jemlje prostost. Prav nič ne bo koristilo otroku, če bomo zjutraj nanj jezni, ker nas je prišel motiti v posteljo.

Prav gotovo smo se kot starši že navadili, da ni vzgojnega problema, za katerega bi imeli čarobno formulo. Torej tudi ob tem ne moremo operirati s suhima to je prav, to ni prav. Pravilno pa je, da imata tudi zakonca nekaj časa zase, ne da bi morala vsako minuto prečepeti pri otroku in dobiti občutek krivde, če tega ne storita.

Otroci pa se morajo privaditi na samostojnost in torej na obdobje, ko so brez staršev. To spada k njihovemu razvoju.

O tem pa več v naslednji rubriki.

Darujete
v sklad
Mitje Čuka

današnji televizijski in radijski sporedi

RAI 1	RAI 2	RAI 3	TV Slovenija 1	TV Koper	RADIO TRST A
6.50 Aktualno: Unomattina, vmes (7.00, 8.00, 9.00, 10.00) dnevnik 1	6.50 Aktualno: Galatheus	7.00 Sat News, pregled tiska	10.10 Video strani	16.00 Film: Haremi so prazni (dok., It. 1957)	7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00, 14.00, 17.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše, vmes Kolesar; 8.00 Deželna kronika; 8.10 Srečanje z Jankom Ježem; 8.40 Slovenska lahka glasba; 9.00 New Age; 10.00 Pregled tiska; 10.10 Koncert; 11.35 Odprta knjiga: Kdaj se bo vam nasmehnila sreča?; 11.40 Kantavtorji; 12.00 Iz potovanja po Srednji Ameriki; 12.30 Lahka glasba; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Deželna kronika; 14.10 S festivalov; 14.30 Življenju naproti; 14.50 Orkestri; 15.00 Nadaljevanje; 15.30 Novosti iz radijske diskoteke; 16.00 Moje najljubše knjige; 16.25 Potpuri; 17.00 Kulturna kronika; 17.10 Klasični album; 18.00 Četrtekova srečanja; 18.30 Blues; 19.20 Zaključek.
9.05 Nad: Chateaufallon	7.00 Nanizanke in risanke	12.00 Film: Quelli della montagna dram., It. 1953, r. A. Vergano	10.20 Spored za otroke: Dimnikarček se potepa po svetu, 10.30 Cvetlični trg, 10.45 Zlati čevljički	17.20 Dok.: Sodobna umetnost	
10.05 Variete: C'era una volta... io Renato Rascel	9.40 Rubrika: Verdissimo	13.30 Drobci	11.05 Dok.: Nekoč je bilo življenje - Vojna napoved strupom	17.50 Film: Zorrovo zmagovalje (pust., ZDA 1940, r. Raymond Johnson, i. Fred Scott)	
11.30 Nan: Diciottanni	10.00 Film: L'ultimo amore del signor Josef (kom.)	14.00 Deželne vesti	11.35 Ljudje in psi	19.00 Vsdanes - TV dnevnik	
12.00 Variete: Unofortuna	11.30 Nan.: Lassie, 12.10 Amore e ghiaccio	14.10 Popoldanski dnevnik	12.00 Poročila	19.30 Nadaljevanje: Ryan	
12.25 Vreme in dnevnik	13.00 Dnevnik in vreme	14.25 Glasba: Uto Ughi in beethovneve sonate za violino in klavir	12.05 TV dnevnik BIH (pon.)	19.55 Nan.: Buck Rogers	
12.35 Nanizanka: La signora in giallo (i. A. Lansbury)	13.35 Variete: Videocomic	15.15 Rubriki: Bici & Bike, 15.35 Set x Set	14.35 Video strani	20.40 Film: Tudi na divjem zahodu je bil nekoč Bog (vestern, It.-Šp. 1968, r. Dario Silvestri)	
13.30 Dnevnik in Tri minute	13.45 Nad.: La clinica della Foresta Nera, 14.35 Santa Barbara	15.55 Smučanje na vodi (EP)	14.45 Napovednik	22.10 Vsdanes - TV dnevnik	
14.00 Film: Bingo Bongo (kom., It. 1982, r. P.F. Campanile, i. Adriano Celentano)	15.20 Film: Il maestro di violino (kom., It. 1976)	16.15 Drobci	14.50 Športna sreda	22.20 Glasbeni utrinek: Italijanski capriccio	
15.50 Film: Colpo grosso al Casinò (krim., Fr. 1963, i. J. Gabin, A. Delon)	17.00 Aktualno: Ristorante Italia (vodi A. Clerici)	17.00 Film: Tamango (pust., ZDA 1957, r. John Berry, i. Curd Jürgens)	17.55 Poslovne informacije	22.40 Film: Cairo Road (krim., VB 1949, r. David MacDonald)	
17.25 Mladinski variete: Big!	17.25 Vesti iz Mllana	18.45 Rubrika Derby in vreme	18.00 Dnevnik		
18.00 Dnevnik 1	17.30 Nan.: Faber l'investigatore, nato šport	19.00 Dnevnik	18.30 Video strani		
18.10 Nan.: Il cane di papà	18.35 Nanizanka: il commissario Kress, nato vreme	19.30 Deželne vesti	18.30 Svetovalno izobraževalna oddaja: Že veste		
18.40 Dok.: Atlante DOC	19.45 Dnevnik in šport	19.45 Drobci	19.10 Risanka		
19.40 Aktualno: Il naso di Cleopatra	20.30 Film: Per chi suona la campana (dram., ZDA 1943, r. Sam Wood, i. G. Cooper, I. Bergman)	20.00 Risanke: Blob/ Cartoon	19.20 Napovednik		
19.50 Vreme in dnevnik	22.40 Nanizanka: Una famiglia come tante	20.30 Film: Vendetta privata (krim., Nem. 1991, r. Christian Gorlitz, i. Dietrich Mattausch)	19.30 Dnevnik, vreme in šport		
20.40 Variete: E adesso tocca a te... Mi raccomando	23.30 Vesti in vreme	22.10 Variete: Blob	20.05 Druga godba 92		
22.45 Nočni dnevnik	23.50 Dok.: La guerra civile americana (3. del)	22.30 Dnevnik ob 22.30	21.10 Dok. serija: Hollywood se jih spominja		
23.00 Aktualnop: Bella estate	0.50 Il cappello sulle 23	22.45 Nan.: Perry Mason: La collana di smeraldi	22.00 Dnevnik, vreme, šport in Žarišče		
24.00 Dnevnik in vreme	1.30 Film: Willard e i topi	23.40 Posebnosti TG3	22.50 Napovednik		
0.30 Rubrika opolnoči		0.30 Dnevnik in vreme	22.55 Sova, vmes nanizanki Dragi John in Polnočni klci		
1.20 Šport: kolesarstvo		0.55 Film: Tropico del Cancro (kom., ZDA 1970)	0.05 Video strani		
1.50 Film: Musoduro					
CANALE 5	RETE 4	ITALIA 1	ODEON	TELEFRIULI	RADIO KOPER (slovenski program)
6.30 Aktualno: Na prvi strani	8.30 TG 4 vesti	6.30 Pregled tiska	13.00 Risanke	17.40 Sova, vmes nanizanki Nenadni uspehi in Polnočni klci	8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30 Poročila; 12.30, 19.00 Dnevnik; 6.00 Glasba in kolesar; 6.30 Jutranjik; 7.00 Jutranja kronika; 7.30 Pregled tiska; 7.45 Evergreen; 8.00 Modri val - Na rešet; 8.50 Informacije; 9.00 Souvenir d'Italy; 11.00 Hladno-Toplo-Vroč; 12.00 Tropicana; 12.30 Opoldnevnik; 13.00 Jagode in podknicah; 15.00 Dance music; 15.15 Hit dneva; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasbeni desert; 16.40 Pesem tedna; 17.00 Glasba po željah; 17.30 Primorski dnevnik; 18.00 Počitniški vrtljak; 19.00 Prenos RS.
8.30 Nanizanke: Arnold, 9.00 Casa Keaton, 9.30 Love Boat, 10.30 La famiglia Bradford, 11.30 Otto sotto un tetto - Il sogno di Carl	9.30 Nan.: Strega per amore, 9.30 La Tata e il professore (i. Juliet Mills)	6.40 Otroški variete, aktualnosti in risanke	14.00 Nan.: Heidi, Galactica, 15.30 College, Henry & Kip, Quattro donne in carriera	18.55 Nad.: Modro poletje	
12.00 Kviz: Il pranzo è servito	10.00 Film: General Hospital, 10.30 Marcellina	9.05 Nan.: Il mio amico Ricky, 9.45 La casa nella prateria, 10.45 Hazzard - Clethus innamorato, 12.00 La donna bionica, 13.00 I ragazzi della 3C	15.30 Nanizanka: Masquerade	19.30 TV dnevnik BIH	
13.20 Variete: Non è la RAI (vodi E. Bonaccorti)	11.00 Risanke: Ewoks	12.00 La donna bionica, 13.00 I ragazzi della 3C	17.15 Nadaljevanki: Viviana, 18.00 Veronica	20.00 Dok.: Od gora k morju	
14.00 Aktualno: Forum (vodi Rita Dalla Chiesa)	11.50 Otroški variete Ciao ciao in risanke	14.00 Odpri studio	18.30 Risanke: Albertone	20.35 Tomo Česen predstavlja: Žensko plezanje	
15.00 Nanizanki: I Robinson, 15.30 Denise	13.00 Nadaljevanka: Sentieri	14.20 Film: 00-2 agenti segretissimi (kom., It. 1964, i. Franchi-Ingrassia)	20.00 Nan.: Laverne & Shirley	20.50 Večer madžarske televizije	
16.00 Otroški variete: Bim Bum Bam in risanke	13.30 TG 4 vesti	16.00 Nanizanke: Adam 12, 16.30 I giustizieri della città - Il cavallo Saltapicchio, 17.30 T.J. Hooker, 18.30 Riptide - Un vecchio amico	20.30 Film: Il lago di cristallo (dram., 1991, r. Kris Kerntenian, i. Cliff Potts)	23.10 Video strani	
18.00 Kviza: OK il prezzo è giusto, 19.00 La ruota della fortuna (vodi Mike Bongiorno)	13.55 Variete: Buon pomeriggio (vodi P. Rossetti)	19.30 Odpri studio	22.30 News magazine: Telefacts		
20.00 Dnevnik TG 5	14.00 Nad.: Sentieri, 14.30 Maria, 15.15 Io non credo agli uomini, 15.55 Ines, una segretaria da amare, 16.25 Manuela	19.45 Studio sport in vreme	23.00 Rassegna di Bellaria		
20.25 Variete: Il TG delle vacanze - Predstavitev	17.30 TG 4 vesti	20.00 Variete: Mai dire TV	24.00 Film: Casablanca (dram., ZDA 1942, r. Michael Curtiz, i. Humphrey Bogart, I. Bergman)		
20.30 Variete: Bulli e pupe (vodi Paolo Bonolis in Antonella Elia)	17.45 Aktualno: Lui lei l'altro	20.30 Nogomet: Napoli-Nacional Montevideo (prijeteljska)			
22.30 Variete: Il TG delle vacanze	18.20 Kviz: Gioco delle coppie	22.30 Film: Licenza per un week-end (kom., ZDA 1984, r. Lawrence Basoff, i. Patrick Houser)			
23.00 Variete: Maurizio Costanzo Show, vmes (24.00) Dnevnik TG 5	19.00 TG4 vesti	0.20 Odpri studio			
2.00 Nočni spored	19.25 Rubrika o lepoti	0.35 Pregled tiska			
	19.30 Nad.: Gloria	0.40 Studio sport			
	20.30 Film: Il vigilante (kom., It. 1960, r. Luigi Zampa, i. Alberto Sordi, M. Merloni, Sylva Koscina)	0.55 Nočni spored			
	22.30 Nan.: Avvocati a Los Angeles (i. Harry Hamlin)				
	23.30 TG 4 nočne vesti				
	23.45 Variete: Buonasera				
	0.50 Nanizanka: Lou Grant				
TELE 4	RADIO OPČINE				
(Se povezuje s sporedi Italia 1) Lastne oddaje: 19.30 Dogodki in odmevi	7.30, 13.30, 17.30 Poročila; 10.00 Matineja; 16.30 Te zanima tvoja prihodnost; 17.30 The story of...; 21.00 Radio ga ga.				

Podpise bodo zbirali že nocoj na sedežu rajonskega sveta V Štandrežu osnovali enotni odbor za referendum o financarski šoli

Včerajšnja vest, da je za referendum o financarski šoli-vojašnici že zbranih več kot 1.500 podpisov in da je s tem preseženo minimalno število za sklic referendumu potrebnih podpisov, ni zmanjšala zavzetosti vseh, ki si prizadevajo, da bi goriški občani lahko z demokratičnim glasovanjem povedali svoje mnenje o tej zadevi. Zbiranje podpisov se torej nadaljuje in se bo najbrž v prihodnjih dneh še stopnjevalo.

Tako bo gotovo v Štandrežu, kjer so se predsinoci zbrali predstavniki vseh vaških kulturnih in nekaterih športnih društev, drugih organizacij, župnije ter nekateri rajonski svetovalci. Na sestanku so osnovali koordinacijski odbor, ki bo v naslednjih dneh skrbel za zbiranje podpisov v Štandrežu. Načrt za financarsko šolo močno zaskrblja štandreško skupnost. Akcijo za referendum zato soglasno podpirajo vse tamkajšnje slovenske politične in družbene komponente.

Kot znano naj bi po načrtu družbe Edilpro novo vojašnico sezidali na delu letališča na območju Štandreža. Skupno število prebivalcev rajona bi se torej povečalo za več kot tisoč ljudi: okrog 800 bi namreč bilo tečajnikov, približno 300 pa inštruktorjev in pomožnega osebja. Tem gre priseti še člane družin poročenega osebja. Med Štandrežem in Sovodnjami

bi torej nastalo novo naselje, sicer po vojaško urejeno in najbrž pretežno vase zaprto (razen stanovanj za družine starešin, ki bi bila izven vojašnice), pa vendar novo naselje. Rajonski svet je že pred časom jasno povedal, da to za Štandrež ni sprejemljivo, saj je nekoč slovenska občina, danes predmestje Gorice z industrijsko cono, avtocesto, obmejnimi napravami, upeljevalnikom in drugim že plačala za ti. razvoj mesta dražji davek kot vsakdo drug.

Zaradi navedenih in drugih razlogov želijo v Štandrežu zbrati čim več podpisov v podporo referendumu in vabijo domačine, da se polnoštevilno odzovejo. Prvo možnost za podpis bodo imeli že nocoj od 20. do 22. ure na sedežu

rajonskega sveta (v socialnem centru, kjer deluje tudi zdravniška ambulanta). Zbiranje podpisov prirejajo nato še v nedeljo, 23., in torek, 25. t.m., obakrat od 9. do 12. ure na glavnem trgu in predvidoma še 1. in 2. septembra v večernih urah. Krajane opozarjajo, da morajo ob podpisu pri sebi imeti veljaven osebni dokument.

Poleg Štandreža, ki je najbolj neposredno prizadet, bodo podpise zbirali predsedniki rajonskih svetov v Podgori in Pevmi-Oslavju-Štavrnu. Goriški odbor za referendum napoveduje zbiranje nocoj in v naslednjih dneh ob natečaju Amidei na gradu, poleg tega pa je vsak delavnik možno podpisati med 9. in 12. uro v občinskem volilnem uradu.

Na natečaju Sergio Amidei na gradu Pričakovanje občinstva za zadnja filma v sporedu

Zadnja dneva tekmovalnega sporedu za nagrado Amidei ponujata filma, za katera vlada najbrž največje pričakovanje. Nocoj bo na vrsti Parkerjev »The Commitments«, ki so ga v Gorici lahko gledali obiskovalci sezone Gorica kinema. Film, ki so ga ljubitelji soul glasbe že imeli na spisku obveznih ogledov, je takrat še povečal popularnost, zato nocoj pričakujejo dober obisk. Ne nazadnje je Alan Parker režiser filmov kot so »Fuga di mezzanotte«, »Saranno famosi«, »Pink Floyd The Wall«, »Birdy« in tudi s tokratnim filmom o mladi irski skupini, ki išče v glasbi beg iz sive dublinske stvarnosti, je zadel v črno.

Jutri se bo tekmovalni spored zaključil s filmom »Le amiche del cuore«, za katerega se je pričakovanje še povečalo po objavi vesti, da mu

je žirija podelila nagrado za najboljši scenarij. Med tremi scenariisti, ki jo bodo prejeli na slovesnem nagrajevanju v soboto, bo tudi režiser-igralac Michele Placido. V soboto bo prišel v Gorico tudi Emidio Greco, režiser in scenarist filma »Una storia semplice«, ki se bo popoldne srečal z občinstvom.

Poleg tekmovalnega sporedu ob 20.45 ponuja natečaj Amidei vsak dan ob 18. uri v grofovi dvorani na gradu filme scenaristov Ageja in Scarpellija. Danes bodo predvajali Germijev »Sedotta e abbandonata«, jutri pa Monicellijev »L'armata Brancaleone«.

Praznik SKP v Turjaku

Z večerom glasbe za mlade z DJ Radia Fragola iz Trsta, kioski, razstavo knjig in drugim se nocoj začne v Turjaku poletni praznik Stranke komunistične prenove, ki se bo nadaljeval do ponedeljka. Jutri bo na priznanju ob 19. uri razprava o vojni v bivši Jugoslaviji, na kateri bo sodeloval sen. Stojan Spetič.

Požar na Krasu

Gasilci so imeli včeraj na Goriškem opravka z različnimi požari. Najhujši je zajel približno 6-7 hektarov na kraški gmajni pri Poljanah in prislilcelo popoldne k delu prostovoljce, gozdarje ter ekipo tržiških gasilcev. Goriški gasilci so okrog poldneva pogasili manjši požar pri Rupi, kjer je gorela pretežno trava, in popoldne v Gradišču, kjer tudi ni bilo večje škode.

izleti

Društvo slovenskih upokojevcv sporoča, da je za izlet v nedeljo, 6. septembra, v Avstrijo še nekaj prostih mest. Prijave sprejemajo samo poverjeniki do zasedbe mest. Pohitite!

kino

Gorica

VERDI 18.00-22.00 »Da dove comincia la notte«.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI

Marzini, Korzo Italia 89 - tel. 531443.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU

Centrale, Trg Republike 26 - tel. 410341.

DEŽURNA LEKARNA V DOBERDOBU

Lekarna pri jezeru — Vrtna ulica (via Giardino, 2) - tel. 78300.

pogrebi

Danes v Gorici ob 9.30 Ernesto Koren iz bolnišnice sv. Janeza od Boga na glavno pokopališče in ob 11. uri Lino Stabon iz splošne bolnišnice v Ločnici.

Goriški sklad: razdelili (in odvzeli) prispevke

Kljub poletnemu obdobju je razširjeni odbor za upravljanje Goriškega sklada pri Trgovinski zbornici te dni odobril po hitrem postopku izplačilo 383 milijonov lir prispevkov šestim podjetjem, ki so izvedla nove industrijske programe oz. so začela z njihovim izvajanjem (v slednjem primeru so bili prispevki dodeljeni kot predujem).

Nadalje so vzeli v pretres deset prošenj za nove prispevke in jih odobrili pet. Gre za obrtniška oz. manjša industrijska in eno kmetijsko podjetje, ki načrtujejo investicije v skupni vrednosti 4,5 milijard lir in predvidevajo, da bodo zaposlila 24 novih delovnih

moči. Petim podjetjem, katerih razvojne programe je odbor ocenil kot ustrezne za dodelitev prispevkov, so skupno nakazali 312 milijonov lir denarne pomoči iz Goriškega sklada.

Na seji pa niso le delili denarja. Vzeli so namreč v pretres tudi stanje dveh podjetij (katerih v sporočilu za tisk ne navajajo), ki sta že bili deležni pomoči iz javnega sklada, a nista uresničili vseh potrebnih pogojev. Zaradi tega so jima odvzeli že nakazane prispevke v skupni vrednosti 989 milijonov lir. Ta denar je tako spet razpoložljiv za prispevke drugim podjetjem, seveda, če si ga bodo zaslužila.

Predsednik Ascom Rovis pisal nič manj kot Scalfaru »Nismo davčni utajevalci«

Predsednik združenja trgovcev Sergio Rovis je v teh dneh pisal predsedniku republike Luigiju Scalfaru. V pismu opozarja na pomembno vlogo, ki jo je imela Gorica v novejši zgodovini in še posebno do padca berlinskega zidu. Sedaj pa je mesto v težki gospodarski in politični krizi in - tako vsaj meni Rovis - je pravi absurd, da mesto, ki je predstavljalo vrata Evrope na komunistični Vzhod, sedaj ni več niti komunikacijska pot z demokratičnim Vzhodom. Rovis nadaljuje, da je nemogoče tolerirati rasno vojno, ki se sedaj bije v bivši Jugoslaviji, kajti Gorica ima preveč grenkih spominov iz preteklosti na podobno vojno. Zato prosi Scalfara, naj se zavzame, da bi Italija napravila čim več za prekinitev vojne v nekdanji Jugoslaviji. V pismu Rovis še trdi, da je sedaj postala skorajda zaprta do pred kratkim najbolj odprta meja v Evropi. To seveda prizadene tudi in predvsem Gorico, ki je živila od prometa in trgovine z Vzhodom.

V drugem delu dopisa Scalfaru pa se Rovis, sicer izhajajoč iz prejšnjih ugotovitev, loteva povsem drugega vprašanja. Scalfaru piše, da ga zelo moti dejstvo, da mečejo sedaj vse obrtnike in podjetnike ter trgovce v isti koš, ko trdijo, da so vsi davčni utajevalci. Rovis trdi, da to ni res, posebno ne velja ta trditev za goriške podjetnike in trgovce, ker da tod živijo delavnici in pošteni ljudje, ki redno poravnajo vsak dolg do države. Seveda pa ti davkoplačevalci zahtevajo tudi pošten odnos s strani države, kajti, kot piše Rovis: »Ljudje so utrujeni, gospod predsednik, siti so države—Moloha, ki neprenehoma požira in v zameno ne da ničesar.« Pismo predsedniku republike Rovis zaključuje s prošnjo, naj pomaga Gorici, da bo politično in gospodarsko spet zaživela.

PAJK'S SHOW Točno čez teden dni! prvi poletni vodni PAJK'S SHOW

Priporočamo vam, da se v četrtek, 27. avgusta 1992, ob 20.45 udeležite Pajk's showa, ki bo v kraju Redipuglia, v rekreacijskem centru "Ai Cacciatori". Lahko s seboj prinesete tudi kopalke...
Vabljeni!

Vstop samo z vabili, ki jih lahko dvignete v uradu Kulturne doma v Gorici - ul. I. Brass 20 - tel. 33288.

Krajši dopusti, predčasne razprodaje ob vsem tem pa še vedno (razen redkih izjem) nobene pozornosti za slovenščino Kriza je kljub poletju zaostri konkurenco med trgovci

Kdor letos prebija avgust v mestu in ga primerja z vdušjem v istem mesecu v prejšnjih letih, bo najbrž soglašal z vtisom, da veliki šmarni ni več to, kar je bil. Ne gre za kako otožno žalovanje po lepih starih časih, temveč za ugotovitev, da se navade spreminjajo in da - naj bo zaradi krize ali zaradi inteligentne izbire - tokrat ni bilo množičnega bega iz mesta. To se pozna ob sprehodu po mestnem središču, kjer so sicer številne trgovine in lokali zaprti vendar ne v tolikšni meri kot včasih, ko je takorekoč bil "zaprt zaradi dopusta" ves center mesta.

Letos je nekoliko drugače. Ob trgovinah z zaprtimi navojnicami so številne, kjer so izložbe ne le opremljene z običajno ponudbo, temveč še dodatno mikavne zaradi napisov o izrednih popustih in razprodajah. To se ne pomeni, da so se končno trgovci in gostinci dogovorili o usklajevanju poletnih zaporov? Pri združenju Ascom sami priznavajo, da še niso prišli do sicer potrebnega in koristnega dogovarjanja. Dejstvo, da je sredi avgusta odprtih toliko trgovin, gre najbrž pripisati preji potrebi kot zavestni izbiri.

Paradoksalno je prav kriza obmejnega trgovine med vzroki letošnje manj popolne poletne zapore. Pri združenju trgovcev so še v začetku poletja opozarjali na krizo. Motili pa so se, ko so zaradi tega napovedovali nevarnost splošne zapore trgovin zaradi pomanjkanja kupcev

in torej interesa trgovcev, da bi delali za majhen zaslužek v poletnih dneh. Zdi se, da se je zgodilo prav obratno: pomanjkanje kupcev je še zaostri konkurenco med trgovci, ki so se začeli "obdelovati" z razprodajami, izrednimi popusti in likvidacijami še obilnih zalog poletnega blaga. Napis "saldi" so se tako začeli pojavljati na izložbah že v začetku julija, ko se prava poletna sezona pravzaprav še ni niti začela. V težnji, da bi prehiteli konkurenco, pa so mnogi že v prvih dneh po velikem šmarnu nadomestili v izložbah poletne srajce z zimskimi jopami.

mi. V tej zaostri konkurenci so tako mnogi trgovci omejili poletno zaporo na teden ali dva, nekateri pa so se ji celo odpovedali: do dneva pred velikim šmarnom so vabili kupce z razprodajami, po tridnevem oddihu pa so že v torek prodajke morale odločneje poprijeti za delo, nadomestiti poletno blago z zimskim in zbrsati z izložb napisov o razprodajah. To se je na primer dogajalo te dni v kar nekaj trgovinah na Korzu.

Nekoliko drugače je v starem delu mesta, na Travniku in v bližnji okolici, kjer smo med bežnim ogledom našli še vedno več napisov o

dopustu kot pa o razprodajah. Večinoma pa gre za dopuste, ki se bodo končali že ta teden.

S tem v zvezi naj nam bo dovoljena še pripomba o pičli javni prisotnosti slovenščine v mestnem središču, o kateri je bilo v zadnjih letih v Gorici kar nekaj zdravih a najbrž ne dovolj učinkovitih razprav. Med sprehodom po Raštelu, Travniku in Carduccijski (nekoč Gosposki) ulici, kjer slovenske trgovine (da ne govorimo o kupcih) gotovo niso redke, smo zasledili en sam dvojezični napis o zapori zaradi dopusta in še tega je v slovenskem delu kazila

groba napaka. Ni naš namen kazati s prstom le na eno stroko, saj bi že ob bežnem pregledu imen in priimkov na kakem šolskem spisku ali v telefonskem imeniku ugotovili, da je odsotnost slovenščine na trgovinah prej kot izjema pravilo, ki velja tudi za druga področja. Ob tem pa se velja zamisliti, še posebno ko se mnogi med nami širokoustijo o narodnem ponosu in zavednosti...

Na slikah (foto Marinič): prodajalka že briše z izložbe napis o razprodajah; Raštel je bil videti prazen le v dneh ob velikem šmarnu; dvojezični napis "z napako"

Glavni pobudnik manifestacije je violinist Igor Kuret

Humin bo gostil poletno šolo za mlade glasbenike

V Huminu bo v soboto, 22. avgusta spet odprla vrata Mednarodna poletna šola za mlade glasbenike, ki bo trajala do 6. septembra. Namenjena je gojencem med petim in šestnajstim letom starosti. Tečaji bodo obsegali pouk violine, viole, violončela in klavirja. Poučevali bodo znani glasbeni pedagogi, med katerimi so Giancarlo Di Vacri, Rita Ferri, Paola Samoggia, Feida Pardini, Edda Pittan, Ivan Sestak, Eta Delac, Francesca Agostini, Bianca Zanettovich, Vesna Kumar in Igor Kuret, ki je tudi glavni pobudnik tega zanimivega didaktičnega pristopa. Poleg specifičnih lekcij iz posameznih instrumentov bodo na sporedu skupinske lekcije o komorni glasbi ter orkestralne in zborovske vaje. Poučevanje bo potekalo v več jezikih, in sicer v italijanščini, nemščini, angleščini, slovenščini in hrvaščini. Te lekcije bo dopolnjeval poseben tečaj italijanskega jezika za tuje gojence, njihove starše in učitelje.

Poletna glasbena šola, ki si jo je, kot rečeno, že pred leti zamislil tržaški zamejski violinist in glasbeni pedagog Igor Kuret, izpolnjuje izredno dragoceno vlogo, saj ni le neprecenljiv prispevek k širjenju in izpopolnjevanju glasbenega znanja med mladimi ter sploh k rasti glasbene kulture

v srednjeevropskem prostoru, temveč tudi spodbuden korak k zbliznevanju mladih različnih jezikov in kultur ter k sožitju, ki je v teh neprijetnih časih naraščanja narodne nestrpnosti še kako dobrodošel. Pobuda sama se udejanja v duhu načel skupnosti Alpe-Adria in pod okriljem modre zastave z dvanajstimi zvezdicami v krogu, kar tudi nazorno izpričuje njeno vrednost in pomembnost. Prireditelj celotne manifestacije, ki bo razčlenjena še na vrsto koncertov, obiskov in skupinskih ogledov raznih zanimivosti, je poleg huminskega Doma za Evropo še severnoitalijanska sekcija mednarodne organizacije ESTA (European String Teachers Association - Evropsko združenje učiteljev godal), ki so jo ustanovili leta 1973 v Gradcu po zgledu slične ameriške organizacije in katere namen je širjenje informacije in pedagoškega znanja na področju godalnih instrumentov. Združenje šteje že več kot 3000 članov iz skoraj vseh evropskih držav.

Tudi pokroviteljstva pričajo o pomenu Mednarodne poletne šole za mlade glasbenike. Med pokrovitelji so poleg omenjene Delovne skupnosti Alpe-Adria še Dežela Furlanija-Juljska krajina, Videmska pokrajina, Huminska gorska skupnost, Huminska občina in avstrijski generalni konzulat. Nekatere med omenjenimi krajevnimi upravami tudi gmotno podpirajo pobudo, svoje sponzorstvo pa so zagotovile tudi razne zasebne ustanove, kot na primer Huminska ljudska banka, Združenje malih in srednjih industrijev videmske pokrajine ter MSG Pianoforti iz Vittoria Veneta, ki so med drugim nakazale štipendije nekaterim tečajnikom. Posebej velja omeniti doprinos izdelovalca lutenj Guida Coqueza ter uglaševalca klavirjev Lorenza Cerneaza iz Vidma, ki bosta mladim tečajnikom prikazala skrivnosti izdelovanja glasbenih instrumentov.

Slavnostni uvod v sobotni začetek poletne glasbene šole bo večerni koncert violinista Giovannija Angeleri in ob klavirski spremljavi Micaele Mingardo. Izvajala bosta skladbe Tartinija, Paganinija in Kreislerja. V nedeljo bodo tečajniki obiskali huminski zgodovinski center. Prihodnjo soboto je predvideno srečanje s Coquozem in Cerneazem, v ponedeljek, 31. avgusta pa bo gost šole violinist Črtomir Šiškovič. Na didaktičnem koncertu »Hommage a Tartini«, ki bo ob 18. uri na Zavodu degli Stimmatini, bo izvajal Tartinijeve, Nardinijeve in Gemignanijeve skladbe. Na koncu bodo mladi tečajniki pokazali, kaj so se med dotedenskim poletnim intenzivnim šolanjem naučili. Zaključni koncert bo 5. septembra, ob 21. uri na videmskem gradu, naslednjega dne, v nedeljo, bo še maša v videmski stolnici cerkvi, med katero bodo nastopili mladi hrvaški glasbeniki.

glosa

jože pirjevce

Kje pa je Slovenija če ne vsa v Evropi?

Prejšnji teden sem nanizal nekaj uvodnih tez iz predavanja, ki sem ga imel na začetku meseca za slovenske katoliške emigrante na temo: »Usmerjanje slovenske politike proti Evropi od l. 1945«. Rekel sem, da se ni bilo kaj usmerjati proti Evropi, saj smo bili vedno v njeni luči in tičali v njenem blatu. (Tudi v tistem, v katerega so nas potisnili komunisti). Ugotavljal pa sem, da je bila v komunistični ideologiji, poleg vseh napak in zmot le iskra masianskega zagona, ki našim mislečim marksistom ni dovolila, da bi se sprijaznili z gluho lozo, v katero jih je zavedel stalinizem. Komaj jih je Stalin izgnal iz svojega raja, so začeli misliti po svoje in iskanju »druge« Evrope, Evrope duha in pravice. Prepričan sem, da njihova iznajdba »samouprave« ni izvirala samo iz oportunitizma, češ, treba je najti pot v socializem, ki bo drugačna od sovjetske, temveč tudi iz domotožja po vrednotah, ki jih je Stalin v kali zatrl. V začetku petdesetih let Kardelj ni začel prebirati na novo samo Marxa, temveč je pod pultom imel tudi francoske utopične socialiste, od Proudhona do Fourriera, in kot pravi Tine Hribar, tudi J.E. Kreka in celo papeško encikliko »Quadragesimo anno«.

Hrepenenje po »drugi« Evropi, ki je bilo najbolj izrazito med slovenskimi komunisti, je postalo povsem očitno proti koncu petdesetih let in je povzročilo tudi tisti razkol znotraj partije, ki je pozneje botroval propadu same Jugoslavije. Vzemimo kot primer prvo pomembno stavko v povojni Jugoslaviji, tisto, ki je izbruhnila v Trbovljah leta 1958. Že dejstvo, da je prišlo do nje v Sloveniji, zgovorno priča o tem, da se z določeno evropsko tradicijo nismo nikoli povsem razšli, še bolj pa govori v prid tej tezi

Edvard Kardelj med zborovanjem v Ljubljani leta 1951

odnos, ki so ga do krizne situacije prevzeli ljudje na vrhu. Medtem ko je Rankovič zahteval nasilno akcijo proti rudarjem in hotel poslati v Trbovlje zvezno milico, so bili Slovenci za politično rešitev stavke in pri tem tudi uspešni. V naslednjih letih je prišlo do gigantskega spopada med Rankovičem in Kardeljem, ki je izviral iz dveh nasprotnih konceptov jugoslovanske družbe: prva je zagovarjala politiko centralizma, jugoslavizma in močnega enopartijskega sistema, druga pa avtonomijo republik, spoštovanje kulturnih in jezikovnih razlik, politično bipolarnost. Ta zadnji koncept, ki je slonel na poudarjanju Socialistične zveze kot samostojnega subjekta ob Komunistični partiji, sicer ni bil nikoli do konca udejanjen, bil pa je stalno v Kardeljevih mislih in načrtih.

Tudi zaradi intelektualnega nemira, ki je vel v slovenskih političnih krogih, se je proti koncu šestdesetih let lahko pojavila na krmilu vlade v Ljubljani tako vznemirjujoča in neortodoksna osebnost, kot je bil Stane Kavčič. V njegovem času je sunek v smeri »druge« Evrope dobil svoj največji zagon, saj se je marksizmu v Jugoslaviji zdelo, da se hoče Slovenija zdaj zdaj odcepiti. In da ni šlo le za prazne marnje, nam potrjuje Kavčičeva politika, od Žebotove do ceste afere, njegovi ekonomski načrti, in ne nazadnje njegove besede, ki nam jih navaja Smole v svoji brošuri o Titu, »da bi se morala naša republika na neki način oddaljati od federacije«.

S propadom liberalizma na začetku sedemdesetih let, je propadla tudi možnost radikalnega preobrata znotraj jugoslovanske družbe, vendar med slovenskimi komunisti »Kavčičeva politika brez Kavčiča« - kot so nezaupljivo rekli na jugu - ni nikar povsem ugasnila. Kardeljeva ustava iz leta 1974 je v tem smislu izredno zgovorna, saj gradi na uveljaviti posameznika znotraj družbe, naroda, oziroma republike, znotraj federacije, skratka na pluralizem interesov in ne na monolitizmo moči. To pa je skrajna točka do katere se povzpne Kardelj, ki se nikdar ni mogel otresti svojega učiteljskega odnosa do človeka. V njem je bilo marsikaj katoliškega pesimizma, tistega, ki izvira iz prepričanja, da je človek zmotljivo bitje, ki rabi vodnika, da ne stopi s prave poti. Prav v tem strahu pred svobodo posameznika je bila prepreka, ki Kardelju nikoli ni dovolila, da bi prebil zid med sabo in »drugo« Evropo. Bil je kot ptica, ki se zaletava v šipo, in se ni zavedal, da ga njegova lastna ideološka togost zapira v kletko, iz katere ne more.

(2-konec prihodnjič)

Nad sto književnikov na Vilenici '92

Društvo slovenskih pisateljev bo že sedmič podelilo mednarodno literarno nagrado Vilenica. Nagrado bodo podelili med dogajanjem Vilenice '92, ki bo od 10. do 13. septembra v Lipici in raznih drugih krajih, med drugim tudi na Opčinah, kjer bo v četrtek, 10. septembra, ob 20. uri literarni večer. Razna literarna srečanja bodo dni še v Sežani, Lokvi, Portorožu, Piranu in Štanjelu, zaključni večer s slovesno podelitvijo nagrade pa bo v soboto, 12. septembra, ob 19. uri v jami Vilenici.

Dosedanji nagradenci Vilenice so italijanski pisatelj Fulvio Tomizza, avstrijski pisatelj Peter Handke, madžarski pisatelj Peter Esterházy, češki pesnik Jan Škacel, litovski pesnik Tomas Venclova in poljski pesnik Zbigniew Herbert. Prireditelji želijo še naprej ohranjati najvišjo umetniško raven te mednarodno uveljavljene kulturne prireditve, ki se je bo letos udeležilo okrog sto najuglednejših pesnikov, pisateljev in esejistov iz petnajstih držav Srednje Evrope in gostov Zahodne Evrope in ZDA.

Med prispevki tudi razprava zgodovinarjev Alekseja Kalca in Majde Kodrič o izseljevanju iz Beneške Slovenije

Bogata »poletna« številka zgodovinskega časopisa

PETRA SVOLJŠAK

Izseljevanje, ki je ob soočenju z množičnim bežanjem bosaanskega prebivalstva s svojih domov žal tema današnjega vsakdanjega pogovora, je lahko tudi prostovoljna izbira v želji po boljšem življenju. Takšno »milejšo« obliko odhoda od doma obravnava slovenska zamejska zgodovinarja Alekszej Kalc in Majda Kodrič v svoji razpravi »Izseljevanje iz Beneške Slovenije v kontekstu furlanske emigracije s posebnim oziranjem na obdobje 19. stoletja in do prve svetovne vojne«. Izseljevanje iz Beneške Slovenije sta avtorja sicer umestila v sklop selitvenih procesov iz Furlanije, vendar pa poudarjata predvsem posebnosti. Tako ugotavljata, da je bila Rezija izrazito področje sezonske emigracije, medtem ko so bile Nadiške doline izseljenko manj prizadete vse do časa med svetovnimi vojnami. Avtorja nadalje sledita procesu prehajanja sezonske inčasne izselitve v množični in trajnejši eksodus, ki je v desetletjih po drugi svetovni vojni spremenil poleg Rezije tudi Nadiške doline v enega izmed demografsko najbolj prizadetih območij Furlanije.

Novo številko zgodovinskega časopisa sicer odprva umetnostnozgodovinska razprava Nataše Golob (Uvod k umetnostnozgodovinski metodi datacije srednjeveških iluminiranih rokopisov: Gesta Friderici); v uvodnih besedah je avtorica predstavila za umetnostno zgodovino odločilne kodikološke elemente za datiranje iluminiranih rokopisov, temu pa sledi prenos izhodišč na najstarejši prepis kodeksa Gesta Friderici, ki je nastal v letih 1180 - 1182 v cistercijskem samostanu Stična. N. Golob je datacijo utemeljila z navkrižno primerjavo dekorativnih elementov, ki so jih ustvarili različni iluminatorji v raznih kodeksih iz stiške knjižnice, poleg tega pa se v datiranju opira na pristnost kriptoportreta opata Folknada, ki je umrl 8. decembra 1180.

Zgodovinski časopis se lahko pohvali tudi s sodelovanjem tujih avtorjev, ki redno pestrijo strani revije. Tako je češka zgodovinarica Vera Petračková prispevala razpravo o udeležbi slovenskih študentov na čeških univerzah pred tridesetletno

vojno (1618 - 1948) (»Slovenci na čeških univerzah pred tridesetletno vojno«). Avtorica je predstavila okrog trideset imen, za katera je menila, da izvirajo iz slovenskih dežel. V svoji predstavitvi je prikazala tudi stike med češkimi brati in slovenskimi protestanti. Avstrijski zgodovinar Werner Drobesh je pozornost usmeril na delovanje Nemškega šolskega društva (Deutsch Schulverein) v času razplamtelih nacionalnih bojev v zadnji tretjini 19. stoletja (»Deutscher Schulverein. Njegova ideologija, notranja struktura in delovanje s posebnim oziranjem na Slovenijo«). Društvo je bilo v času nacionalnih sporov na Slovenskem pomembno orodje nemškogovorečega prebivalstva v boju za uresničitev nacionalnih želja. Društvo je skušalo ugotoviti nemštvo na jezikovno mešanih področjih s politiko ustanavljanja nemških šol.

V znamenju odnosov med Nemci in Slovenci (o tem je v oktobru 1990 v Ljubljani potekalo znanstveno srečanje) sta tudi razpravi Vasilija Melika (»Nemci in Slovenci, 1915 - 1941«) in Janeza Cvirna (»Nemški tabori na Slovenskem - 1869«). V. Melik je podal kratek pregled razvoja političnih odnosov med Nemci in Slovenci na slovenskem ozemlju v obdobju od dunajskega kongresa do druge svetovne vojne; zadržal se je predvsem pri oblikovanju slovenske nacionalne stranke in njene nasprotnice, široke koalicije najrazličnejših nazorov in pogledov, ki si je nadel ime ustavoverne stranke ter s tem povezani nacionalnopolitični diferenciaciji mestnega prebivalstva v 60. in 70. letih 19. stoletja. J. Cvirn je predstavil tri nemške tabore, ki jih je leta 1869 na Spodnjem Štajerskem organizirala nemška ustavoverna stranka kot odgovor na slovenske tabore, le da so po odmevnosti in množičnosti daleč zaostajali za slovenskimi. To je bil kazalec, da ustavoverna stranka na obravnavanem področju ni imela širše podpore družbe: ta se namreč ni zavzemala za politiko, ki bi bila v nasprotju z interesi slovenskega naroda.

Na Spodnjo Štajersko je vezan tudi prispevek Franca Rozmana o praznovanjih delavškega praznika na tem področju (»Praznovanje prvega maja 1918 na Spodnjem Štajerskem«), ki so bila nacionalno obarvana - slovenska praznovanja so bila namreč ločena od nemških. Na njih so udeleženci zahtevali

predvsem sklenitev miru na bojiščih. Avtorjevo pozornost je pritegnilo predvsem zadnje praznovanje 1. maja v Avstro-ogrski monarhiji.

Janko Pleterski je predstavil v prispevku »Dejavnost dr. Ivana Šušteršiča v Švici v letih 1917 - 1918« udeležbo krajskega deželnega glavarja in do jeseni 1917 načelnika Slovenske ljudske stranke na kongresih Mednarodne katoliške unije. Kongresa sta bila organizirana v podporo mirovnih pobud papeža Benedikta XV. za mednarodni sporazum katoliških parlamentarcev. Šušteršič je odklonil sodelovanje z jugoslovansko politično emigracijo in po ugotovitvah J. Pleterskega tudi ni dokazov, da bi krajski deželni glavar dobil od kogarkoli druga zagotovila za rešitev slovenskega vprašanja po koncu vojne.

V razdelku o simpozijih in znanstvenih srečanjih so predstavljene: Katoliške obnove in protireformacija v notranjeavstrijskih deželah 1564 - 1628 (Janez Šumrada), Mednarodni simpozij »Dejavnost in Slovenci« (Marjan Drnovšek) in Arhivska praksa in zgodovinska raziskava (Ana Benedetič). Pri ocenah zgodovinskih publikacij izstopajo predvsem arheološke, antične in zgodnjerednjeveške, nekatere pa so posegle tudi v novejša obdobja. Naj omenim predvsem dve - Janeza J. Švajncerja »Vojna in vojaška zgodovina Slovencev«, ki je prvi poskus strnjene orisa slovenske vojne zgodovine od prazgodovine od zadnjih vojnih operacij na slovenskem ozemlju v juniju 1991; drugo predstavljeno delo pa je najnovejša uspešnica italijanskega zgodovinskega pisarja, t.j. knjiga Claudia Pavoneja »Una guerra civile«. Saggio storico sulla moralità della resistenza«, ki, kot piše Milica Kacin - Wohinz, potrjuje dostojanstvenost odporniškega gibanja (izšla je v času polemičnih spopadov v tisku glede značaja italijanskega odporniškega gibanja), vendar mu odvzema mitološki sijaj ter prepričuje možnost njegove instrumentalizacije in razvrednotenja.

Druga številka 46. letnika Zgodovinskega časopisa, ki je glasilo Zveze zgodovinskih društev Slovenije, prinaša med Obvestili vsebinski osnutek programa XXVI. zborovanja slovenskih zgodovinarjev, ki bo v Slovenj Gradcu od 28. do 30. septembra 1992. Osrednja tema tega zborovanja bo zgodovinski razvoj slovenske severne meje.

Ivan Pregelj

TOLMINCI

XXXVII.

Res se je počrnila ulica od cerkve svetega Antona doli, kjer so stopili prvi kmetje v mesto. Po ulicah so begali ljudje. Razkušana ženska je privihrala od svetega Janeza in vpila bolešno:

»Žino, moj Žino!«

Našla je potepenega otroka in ga jokaje in zmerjaje vlekla s seboj. Po hišah v oknih je bilo opaziti dokaj nemirnih obrazov. V nekaj minutah so kmetje napolnili ves široki prostor na Kornu. V svojih domačih oblekah iz rjavega sukna, mezšana ali samo v prtenicah, s klobuki, ki so imeli široke krajsce, za katere so bili zatakneli šojino in drugačno perje, so bili kaj mrka vojska, zlasti še, ker niso bili praznih rok, temveč so imeli orožje, ki je tembolj strašilo, ker ni bilo ene vrste. Vendar je bilo videti, da strahovito oboroženi ljudje niso tako strašni. Nekako v zadregi so se prerivali, ogledovali se radovedno, govorili bolj tiho kakor glasno, kakor da se boje. Mesar Zorut je gledal mirno čez nje. Bil je za glavo višji. Na krat se je premaknil in se ril k znemu človeku.

»Me poznaš?« je vprašal.

»O, Zorut!« je vzkliknil nagovorjeni. Bil je Pavšič iz Kronberga. Zasmel se je in dejal:

»Kaj praviš?«

»Kaj pravim? Da je prav tako,« je dejal Zorut.

»Ali slišite, Tolminci?« je zavpil Pavšič. »Le nič se ne bojte. Meščani drže z vami.«

»Le po Bandelu!« je vzkliknil pritrjeva je Zorut in začel bližnjim stiskati roke. Kmetje so se otresli svoje prvotne osuplosti. Razgibali so se vedro. S smehom na poštenih obrazih pa z znaki prijaznosti so skušali potolažiti in pomiriti plahe obraze v oknih. Peki so začeli odpirati svoje prodajalne, gostilničarji so odprli krčme. Tedaj je privihral po gosposki ulici mestni sodnik Brunetti.

»Peljem vas pred gospoda podglavarja,« je klical in se klanjal. Ni bil plah. V svojem mestu je bil gibek in spreten. S prikupljivim nasmehom pa s tujim naglasom je vabil.

»Peljem vas! Kje so vaši župani? I vostri decani! Za mano, možje, za mano!«

Dobrodušno so se mu smejali Tolminci. Nekateri so prepoznali v njem poslanca iz Solkana. Drugi so klicali, naj bo mir.

»Župani, vkup,« je bilo čuti. Klic se je ponovil v vse strani. Ljudje so se začeli prerivati. Oglašilo se je do sedemdeset mož, ki so načelovali tolminskim občanom.

»Za mano, gospodje,« je klical Brunetti.

»Ali naj gremo?« je vprašal Andrej Laharnar Gradnika.

»Prav,« je pritrdil.

»Dobro opravite, postavite se,« so klicali ljudje, ko so se kmetiški odbranci postavili k sodniku, da jih povede.

»Orožje pustite tu,« je zaklical Gradnik.

»Seveda,« je rekel Čepovanec Podgornik. Primož Podoreh je usmeril svoj korak ob sodniku.

»Ali Gradnik ne pojde?« je bilo slišati med ljudmi.

»Ne,« je povedal. »Ostanem tu. Saj je županov dovolj.«

Ilustriral Klavdij Palčič

Ozrl se je v okno nad seboj. Lepo mestno dekle je slonelo gori. Gradnik je nekam nagonsko občutil, da opazuje prav njega. Bila mu je všeč pa je pozdravil:

»Dobro jutro, gospa.«

»Nisem gospa,« je odgovorila z nasmehom mehke pomilovalnosti. Tudi Gradnik se je nasmehnil. Meščanka je vprašala:

»Ali si oženjen?«

»Nisem!« je odgovoril, pa se spomnil Tine, ki je prišla za njim, da jo je potem, hvaležen ji, vrnil na Tolminsko.

»Če bi bil, bi te žena ne bila pustila v Gorico,« je rekla meščanka.

»O, tu jih je mnogo, ki imajo žene in otroke, pa so prišli,« je odgovoril.

»Ali nič ne mislijo, da jih bodo s smrtjo kaznovali?«

Neprijazno jo je pogledal Gradnik in odvrnil:

»Saj nismo roparji, da bi nas na smrt obsodili.«

»Podobni ste jim,« se je smejala dekle. »Pa ste mi zato hudo všeč.«

»Všeč sem ji,« je občutil vedro Gradnik.

»Pusti babo,« je tedaj spregovoril nekdo ob njem. Bil je Matko. »Saj vidiš,« je pristavil, »da se le norčuje iz nas.«

»Saj se ni norčevala,« je ugovarjal Gradnik.

»Pa četudi,« je dejal Matko resno. »Ne spodobi se, Janez!«

Nagnil se je bliže k fantu:

»Že veš, čemu ne. Zato, ker je tako med tabo in mojo Tino, da hodi dekle že javno za teboj. Videl sem v Solkanu.«

Gradnik ni nič odgovoril in se obrnil v stran.

Tam blizu je stal Anže Rink. Zbral je bil ob sebi gručo mes-

tnih ljudi in jim nekaj pripovedoval. Vmes pa je mož z enim očesom pogledoval na gostilno, kjer se je nad vrati zibal škripaje v rahlih sunkih vetra pločevinast obesek, kažoč zlat grozd. Anže Rink je omenil svojih osem otrok, kako mu stradajo doma, in še devetega, ki je na poti, pa ga žena kam poviti ne bo imela. Čul ga je mesar Zorut. Imel je enega otroka, pa še tisti ni hotel jesti. Anže mu je bil všeč. Prijel ga je za rame in potegnil za seboj k vratom, kjer je škripal obesek s sliko zlatega grozda. Ko sta šla, je še vprašal Zorut:

»Koliko otrok, si dejal, imaš?«

»Osem,« je odvrnil Anže, »le spremisli, kdaj pa kako naj jih nasitim.«

»Jaz imam enega,« je potožil Zorut, »vsega bi mu dal, kar bi pozelel, pa mu nič ne tekne.«

»Bog pomagaj,« je hlinil strašno začudenje Anže. »Ali mu ne znaš pomoči? Povem ti za zdravila.«

Prikupil se je mesarju in je tisto jutro tako zajtrkoval, da ni do pozne starosti pozabil hvaležno pripovedovati. Ob tisti priliki se je Anže sploh naučil še posebnega novega opravka. Ko so se njegovi dajali z gosposko, je on ves dan pri mestnih šeškali in kaj neprisljano beračil, da si je prislužil lep denar.

V krčmo na drugi strani so pa vstopili Kragulj, Kobal in Tinče Munih s Stopca. Pa je vprašal Tinče:

»Bog vedi, kako je neki tistim našim, ki jih je glavar zaprl.«

Kobal je menil:

»Veš, da jim ni lahko pri srcu. Da bi jim mogli vsaj kako pokazati, da smo tu. Pa saj si morajo misliti, da smo.«

»Martin se je držal pošteno,« je rekel Kragulj o Munihu s Sel.

»Če bi se le bili vsi tako,« je rekel Kobal.

»Tudi Skoračnikarja so pohvalili,« je menil Tinče. »Nisem se nadejal, da bo šel tako goreče z nami.« Tiše je pristavil. »Šime Golja noče govoriti, pa so birški izdali, da je po zadnjem uporu prav ta krivonožec ovajal.«

»Zdaj ne bo. Ne bilo bi mu dobro,« je rekel temno Kragulj.

»Pilakarja Lapajneto so tudi ujeli,« je menil Tinče. »Kdo bi verjel?«

»Ali bi bil verjel, da bomo Gorico strahovali?« je zamrmral Kobal.

»Tolmin pa še bomo,« je dodal Kragulj.

Tedaj je pokazal Tinče skozi okno:

»Poglejte, Peter Duša gre. Pretika med ljudmi kakor malhar. Koga neki išče?«

V resnici je prišel Peter iz mesta in iskal v množici. Potem je zagledal, da mu je dal Gradnik znamenje s klobukom. Duša se je preril do njega.

»Kod si hodil?« so ga vpraševali ljudje.

»Krščansko delo usmiljenja sem opravil,« je odgovoril. »Šel sem na obisk k našim jetnikom.«

»Pa si jih videl?«

»Videl ne, slišal pa. Skoračnikar Golja kolne, pilakar Lapajne joče pa moli. Martin Munih pa z zobmi škriplje, ker so mu v Solkanu vojaki pleče zdrobili.«

»Martin ima svojo posebno srečo,« je dejal Tinče Munih.

»Pa si kaj govoril z njimi?« je vprašal.

»Sem,« je odvrnil Duša. »Tarnali so, da so jih zaprli, pa jim jesti ne dajo. Hleb kruha sem jim vrgel skozi okno, če ni padel kam v smeti in smrad.«

Preril se je do Gradnika in mu pomežiknil. Ljudje so se zagle-

dali v drugo smer. Iz Gosposke ulice so se vračali župani in možje, ki so šli pred podglavarja: Andrej Laharnar, Občnar z Vrat, Podgornik iz Čepovana, Matej Jarc iz Ladri, podmelški Božič, mostarski Matevžič, Matvežič z Loga, Podoreh iz Volč, Ternovšček od Idrskega, Zlatoper niz Idrijo in še vsi drugi, ki so imeli moč v srenji pa pravico soditi v Berlin, kakor so jo dobili, ko so jih njihovi volili, s tem, da so župana posamič povedali grofu na uho, pa ga je grof kot tolminski gospod nato potrdil.

Tedaj je zašepetal Duša Gradniku:

»Bandel je ušel! Pa se ne boji! Smrad gre še pod zemljo za dehorjem. Ga že najdemo.« Gradnik je molče prikimal in se obrnil k županom. Poročal je Andrej Laharnar, kako jim je uspelo pri podglavarju. Uradnik jih je sprejel vljudno in jim govoril pomirljivo. Obljubil je vse in priznal, da so davka na vino in meso prosti, če res ne zmorejo; da jih nihče ne bo rubil za zastanke, da bo dal preklicati odloke, ki pooblaščajo Bandela, da sme dolžnike zapirati in pleniti jim živino, da bo poskrbel, da se kmetom vrne blago, ki ga je Bandel vzel s tovarno živino vred na goriškem trgu in da se jim bo povrnila vsaka škoda, ki so jo po krivici pretrpeli. Poslušalci so mrmraje pritrdjevali.

»Kaj bo pa s tistimi našimi, ki jih je sam ujel in zaprl?« je vprašal Gradnik.

Laharnar je povedal, da jih glavar ne mara izpustiti. Pod prisego jih ne sme, da je rekel, češ da so se uprli njemu, ki je na mestu cesarja v deželi, pa jim žalitve ne more spregledati; cesarska visoka gnada da ne more odpustiti.

»Za nos nas vleče,« je rekel Gradnik in se obrnil k ljudem, ki so osupnili, začutivši, da župani vendar niso vsega dosegli.

»Naše iz ječe,« je zaklical. »Če ne dajo zlepa, bodo pa zgrda. Ali se nismo zavezali, da bomo vsi za enega in vsak za vse? Vsi krivi ali pa vsi opravičeni!«

Ljudje so se razburjali, posvetovali. Padle so bridke besede, da so župani šemasti pa boječi. Šime Golja se je preril do Andreja Laharnarja.

»Andrej,« je dejal. »Kaj ste počeli, da vas je tako ociganil?«

Andrej je odgovoril:

»Povem ti, če uganiti ne moreš. Verjemi Gradniku, ki je moder in ima prav.«

»Naprej! Na Travniki!« ga je bilo tedaj slišati.

Ljudstvo se je zazibalo in se v močnem valu prelilo s trga v ozko ulico.

Tedaj je povedal Laharnar Šimnu:

»Sedemdeset nas je bilo pred gospodom. Pa sem videl, da se jih petdeset trese. Ali naj s takimi kaj počnem? Možje, sem dejal, dokler naših ne izpusti, ne gremo. Pa niso hoteli ostati in jaz jih nisem bil gospodar.«

»Vajeni niso,« je vzdihnil Golja.

»Gradnik bo morda naredil kaj z njimi, midva nič,« je menil Laharnar; »sva prestara pa na vest preveč misliva.«

Val ljudstva ju je potegnil za seboj. Šla sta za šumom množice in tisočih korakov, ki so jekali od hiš.

(se nadaljuje)

V prvih srečanjih predkola v evropskih nogometnih pokalih Olimpija in Maribor odlično pričela

Izola navdušena nad svojim veslačem Erikom Tullom

POKAL PRVAKOV

SCT OLIMPIJA - NORMA TALLIN 3:0 (0:0)

STRELCI: Ubavič v 48' (11-metrovka), Topič v 50' in Vrabec v 60'

SCT OLIMPIJA: Simeunović, Englaro, Podganski, Zulič, Hadžialagić, Vrabec, Želko, Djuranović, Valentinčič, Ubavič, Topič.

NORMA TALLIN: Vankesa, Kurilov, Bragin, Urjopin, Vinogradov, Tsmil, Komarov, Garifulin, Borisov, Belohrastov, Zurkin.

LJUBLJANA — V pekleni vročini, ko je tudi kamenje stalo v vrsti za kozarec hladnega piva, so nogometaši SCT Olimpija po dolgih sušnih letih spet nastopili na mednarodni nogometni sceni. V predkolu pokala evropskih državnih prvakov je bil njihov nasprotnik prvi državni prvak Estonije, Norma iz Tallina. Nasprotnik je bil do tekme popolna neznanca. Prav dosti tudi ni pomagal podatek s prijateljske tekme proti Švici, ko je državna reprezentanca Estonije na domačem igrišču visoko izgubila, saj v vrstah Norme ni nobenega reprezentanta, večina igralcev je namreč ruskega porekla.

Tekmo so oboji začeli precej previdno, začetna pobuda je bila sicer na strani Ljubljančanov, gostje pa so se odločili prikazati zaprt, obrambno in na trenutke strahopetno igranje, le občasno so s preprostimi kombinacijami in podajami v prazen prostor poskušali presenetiti slovenske državne prvake. V 10. in 11. minuti so si tako tudi priigrali dve obetavni priložnosti, ki

pa so ju z nenatančnimi streli sami zapravili. »Bunker - igra« moštva iz bivše Sovjetske zveze, ko je večino časa vseh enajst igralcev v lastnem kazenskem prostoru branilo rezultat, je domačim napadalcem ostal neresljiva uganka do konca prvega polčasa. Dve minuti pred koncem je sicer Želko v gneči pred golom zatresel mrežo nasprotnikov, vendar je sodnik zadetek razveljavil zaradi pasivnega off-sidea enega ljubljanskih igralcev. Tradicionalno hladna ljubljanska publika je obe moštvi tako ob odmoru sprejemila v slačilnice za žvižgi in ciničnimi pripombami.

V drugem polčasu smo na stadionu za Bežigradom videli povsem drugačno sliko. SCT Olimpija je v napadu zaigrala bolj odločno, plod take igre je bila že takoj na začetku enajstmetrovka po prekršku nad Zoranom Ubavičem, ki jo je realiziral kar sam Ubavič. Le dve minuti kasneje se je spet zatresla mreža gostov, tokrat je bil strellec Topič, v 60. minuti pa se je med strelce vpisal še Damir Vrabec, ki je zadel z glavo po podaji s prostega strela.

Le 2.000 gledalcev ostaja resen opomin vodstvu slovenskega državnega prvaka, ki je preslabo poskrbelo za propagandiranje srečanja. Glede na neambiciozno igranje, ki jo je prikazalo estonsko moštvo, ostaja Olimpija edini kandidat za nastop proti večkratnemu evropskemu klubskemu prvaku Milanu v 1. kolu pokala državnih prvakov.

Za konec pa še to: baje je Berlusconi, lastnik italijanskega moštva, obljubi-

bil klubu SCT Olimpija kar milijon mark za postavitev reklamnih panojev na tekmi Milana v Ljubljani, če bo do te prišlo. Ljubljanskemu klubu se tako obeta slasten finančni grizljajček. (Tomo Kočar)

OSTALI IZIDI

● Klaksvikar Itrottarseleg (Fer. Ot.) - Skonto Riga (Let) 1:3

● La Valletta (Mal) - Makabi Tel Aviv (Izr) 1:2 (0:0)

● Shelbourne (Ir) - Tavria Simferopol (Ukr) 0:0.

Povratna srečanja bodo 2. septembra.

POKAL POKALNIH ZMAGOVALCEV

MARIBOR BRANIK - HAMRUN SPARTANS 4:0 (2:0)

STRELCI: Šimundža v 16' in 30', Tarana v 48' (11-metrovka), Binkovski v 76'

MARIBOR — Po blede predstavi v prvem kolu državnega prvenstva so si pred tekmo s precej znanim, a realno slabim nasprotnikom Hamrunom z Malte v mariborskem klubu potihem želeli zmago z dvema goloma razlike, ki bi jim omogočala dokaj mirno gostovanje čez štirinajst dni. Toda ekipa Maribora Branik je izvrstno nastopila in že v prvem polčasu dala vedeti, kdo je boljši nasprotnik na igrišču. S hitrimi akcijami je v obup spravljala Maltežane, ki jim niso pomagali niti trije Južnoameričani v moštvo. Težko so prihajali do žoge, če pa so jo že dobili, niso vedeli, kam bi z njo.

V mariborskem moštvo se je z dvema goloma z glavo izkazal Šimundža, ki je bil tudi najboljši mož na igrišču. Velike priložnosti, uvrstitve v 1. kolo pokala evropskih prvkov so se v štajerskem prvotlaču očito še tako dobro zavedali, saj so z napadalno igro nadaljevali tudi v drugem polčasu. Po začetnih naletih domačih igralcev je prišlo do prekrška nad Šimundžo v kazenskem prostoru gostov. Z bele točke je v polno zadel Tarana. Petnajst minut pred koncem so popolno prevlado na igrišču vijoličasti kronali še z zadetkom Binkovskega. Proti koncu srečanja so moči Mriborčanom precej pošle, tako da so si otočani priigrali tudi eno priložnost, ki pa je niso znali izkoristiti.

Približno 9.000 gledalcev je v prepeki na stadionu v ljudskem vrtu navdušeno pozdravilo zmago svojih ljubljencev, ki se neobremenjeni odpravljajo na »počitnice« na Malto čez dva tedna. V prvem kolu pokala pokalnih zmagovalcev ob 16. septembra nasprotnik »vijolic« znano moštvo Atletiko iz Madrida, ki je po kvaliteti takoj za slovitim Realom in Barcelono v neizenačeni španski ligi. (Tomo Kočar)

OSTALI IZIDI

● Vaduz (Liecht) - Černomorec Odesa (Ukr) 0:5

● Stromsgodset (Nor) - Hapoel Petach Tikva (Izr) 0:2

● Avenir Beggen (Luks) - Boltfelagjo 1936 (Fer. Ot.) 1:0

Povratna srečanja bodo 2. septembra.

Na atletskem mitingu v Zürichu spet postavil nov rekord Kenijec Kiptanui izreden

ZÜRICH — Atletski miting v Zürichu je upravičil pričakovanja, najbolj odmeven rezultat pa je dosegel Kenijec Moses Kiptanui, ki je pred nekaj dnevi že postavil svetovni rekord na 3.000 m. Sinoči je Kiptanui, ki se sploh ni udeležil nedavnih olimpijskih iger v Barceloni, ker je na kenijskih selekcijah zasedel samo 4. mesto, postavil nov svetovni rekord še na 3.000 zapreke z izjemnim časom 8'02"08. Prejšnja znanaka (8'05"35) je pripadala njegovemu rojaku Koechu, ki jo je postavil julija 1989. Za svoj rekordni dosežek je Kiptanui dobil tudi 15 tisoč dolarjev nagrade in kar kilogram zlata, ki so jih na razpolago dali organizatorji.

Veliko pričakovanje je vladalo tudi za tek na 1.500 m, kjer je kazalo, da bo Alžirce Morceli postavil novo znamko, kar pa mu ni uspelo (3'30"75), kot tudi ni uspelo Bubbki, da bi letvico preskočil na 6,12 m (ustavil se je na 5,90 m).

Na 100 m je prepričljivo zmagal Carl Lewis (10"07), med ženskami pa Torrencejwa (10"94). Na dvojni razdalji si je uspeh zagotovil Marsh (19"95), medtem ko je na 400 m z izrednim tekmo zmagal Watts (43"83). Italijan Benvenuti ni ponovil teka iz Monte Carla in je na 800 m zasedel 4. mesto (1'44"62). Po predvidevanju so zmagali Young na 400 m ovire (47"40), Jackson

na 110 m ovire (13"19) ter Deversova na 100 m ovire (12"57).

MOŠKI

400 m ovire: 1. Young (ZDA) 47"40; 2. Graham (Jam) 48"00; 3. Matete (Zam) 48"26; **disk:** Riedel (Nem) 66,02 m; 2. Ubertas (Li) 65,04 m; 3. Washington (ZDA) 64,00 m; **400 m:** 1. Watts (ZDA) 43"83; 2. Kitur (Ken) 44"50; 3. Valmon (ZDA) 44"57; **3.000 m zapreke:** 1. Kiptanui (Ken) 8'02"80 (svetovni rekord); 2. Barkutwo (Ken) 8'11"77; 3. Mutwol (Ken) 8'13"50; **višina:** 1. Sotomayor (Kuba) 2,36 m; 2. Kepm (Bah) 2,34 m; 3. Sjöberg (Šve) 2,32 m; **1.500 m:** 1. Morceli (Alž) 3'30"75; 2. Kenei (Ken) 3'32"41; 3. Cacho (Šp) 3'32"69 (Italijan Di Napoli je odstopil); **palica:** 1. Bubka (SND) 5,90 m; 2. Tradenkov (SND) 5,85 m; 3. Tarpenning (ZDA) 5,70 m.

ŽENSKE

Daljina: 1. Kravets (SND) 7,22 m; 2. Drechsler (Nem) 7,12 m; 3. Joyner-Kersey (ZDA) 7,03 m; **1.500 m:** 1. Kremlijo-va (SND) 3'58"71; 2. O'Sullivan (Ir) 4'01"23; 3. Dobrovskik (SND) 4'01"73; **100 m ovire:** 1. Devers (ZDA) 12"57; 2. Martin (ZDA) 12"88; 3. Freeman (Jam) 12"94; **kopje:** 1. Zikolenko (SND) 69,94 m; 2. Hattestad (Nor) 68,56 m; 3. Forkel (Nem) 66,70 m; **400 m ovire:** 1. Ponomareva (SND) 53"87; 2. farmer-Patrick

(ZDA) 53"91; 3. Vickers (ZDA) in Ledowska (SND) 54"54.

Zmaga Udineseja

VIDEM — V prijateljski nogometni tekmi je Udinese sinoči s 4:0 (1:0) premagal reprezentanco Salvadorja. Strelci za Udinese so bili Sensini v 10', Nappi v 68', Mandorlini v 73' in Sensini v 91'.

Nekaj ostalih izidov sinočnih prijateljskih tekem: Roma - Atalanta 5:0 (2:0), Vicenza - Torino 1:0 (0:0), Bari - Penarol 2:1 (1:0), Pescara - Monaco 2:2 (0:2), Avellino - Foggia 4:0 (0:0), Bolgarija - Mehika 1:1, Češkoslovaška - Avstrija 2:2.

Mottetu »pokal Bernocchi«

LEGNANO (Milan) — Na 74. izvedbi kolesarskega »pokala Bernocchi« je zmagal Francoz Charlie Mottet, ki je 208,900 km prevozil v 5.20' s povprečno hitrostjo 39,168 km na uro. Na 2. mesto se je z zaostankom 3 sekund uvrstil Italijan Perini, tretji po 5 sekundah je bil njegov rojak Elli, z istim zasotankom pa sta na cilj prišla tudi Venezuelec Sierra in Švicar Steiger.

»Pokal Bernocchi« je bila prva od treh dirk po Lombardiji, po katerih bo tehnični komisar italijanske reprezentance objavil imena 12 udeležencev za svetovno prvenstvo (z izjemo rezerv).

Za promocijsko nogometno prvenstvo Juventina na delu

Čas počitnic se počasi izteka tudi za naše športnike, ki bodo prav kmalu začeli s pripravami za bodoče prvenstvene nastope. Nekatere ekipe, to velja predvsem za tiste, ki nastopajo v višjih tekmovalnih rangih, so se po poletnem premoru sicer že zbrale in pridno trenirajo, da bi igralci čimprej dosegli zadovoljivo telesno pripravo, kar je seveda porok za katerikoli uspeh.

Med društvi, ki so že začela s treningi, je tudi štanđreška Juventina, ki bo tudi v letošnji sezoni nastopala v promocijski ligi. Prvenstvo se bo sicer začelo 27. septembra, tako da ima trener Mauri dober mesec časa, da primerno pripravi svoje fante. Ob samih treningih je društvo programiralo tudi vrsto prijateljskih srečanj, na katerih bo trener lahko neposredno preveril formo igralcev in ocenil opravljeno delo. Štanđreški nogometaši bodo tako opravili krstni nastop že v sredo na turnirju v Fari, nakar jih čaka italijanski pokal, v katerem se bodo v prvem kolu pomerili z enajsterico iz Ločnika. Program, ki si ga je društvo zastavilo, je zelo intenziven in v celoti prikrojen zahtevnosti promocijskega prvenstva, kjer je predvsem važno uspešno startati. In prav spomin na prejšnje prvenstvo, ko si je Juventina zagotovila obstanek šele v zadnjem kolu, potem ko je večji del prvenstva tičala na nevhvaležni zadnji stopnički, bi moral v veliki meri motivirati igralce, da se s čimvečjo vnemo in zagnanostjo lotijo dela.

Tako je na predstavitvenem večeru (na sliki) v svojem nagovoru naglasil odbornik društva Miloš Tabaj, ki je zelo jasno podčrtal, da povsem zaupa igralškemu kadru, le-ta pa se mora zavedati, da bo tudi letošnje prvenstvo zelo težavno in konkurenca izredno huda. Prav zato bodo morali igralci dati vse od sebe tako na treningih kot na tekmah, važno pa je tudi to, da ustvarijo homogeno skupino, v kateri naj prevladujeta prijateljstvo in navezanost na društvene barve. V skoraj paternalističnem tonu je nato Tabaj

opozoril, da morajo fantje paziti na vedenje na igrišču, saj ne gre prezreti, da so lani odigrali marsikatero tekmo v nepopolni postavi zaradi nediscipliniranosti in nepotrebnih izključitev, kar bi lahko v tako izenačenem prvenstvu društvo drago stalo.

Kar se tiče ogrođa ekipe, ni prišlo do velikih sprememb v primerjavi z lansko postavo. Že potrditev trenerja Maurija - v drugem delu prvenstva mu je sicer lani priskočil na pomoč Tavčar, ki bo odslej samo društveni zdravnik - in skoraj celotne lanske garniture priča o velikem zaupanju, ki ga ima društvo do Trevisana in ostalih soigralcev. Ekipo bosta letos ojačila vezna igralca Gandin, ki je branil barve Cormoneseja, pa Kovic, ki je nastopal za Lucinico. Društvo je od krminske enajsterice tudi dokončno odkupilo Braido, medtem ko se je odpovedalo doprinosu Casagrandeja, ki je bil v Štanđrežu na posodo. Omeniti velja tudi, da ni na spisku Krpana, ki je opustil igranje, prav tako pa se zdi, da bo obesil copate na klin tudi obetavni mladinec Marušič.

Glede ugotovitve, da manjka ekipi dober napadalec, je Tabaj dejal, da bo skušalo društvo najeti kakega dobrega strelca, kar pa ne bo lahko, saj ni na tržišču igralcev s takimi značilnostmi, kupna cena le-teh pa gre mimo vsake zdrave logike. Pri tem se velja vsekakor zamisliti, saj zaradi pretirano visokih cen za igralški kader ni bilo velikih premikov na krajevnem kupoprodajnem tržišču.

Ob koncu pa še to: kljub vsem zagotovitvam, da bo novo nogometno igrišče v Štanđrežu nared za začetek letošnje prvenstva, pa bo vsaj v prvem delu Juventina morala nastopati na goriškem stadionu, v Ulici Baiamonti. Upati je, tako nam je povedal Tabaj, da bodo čimprej vendarle zaključili dela, tako da se bodo lahko belordečki med prvenstvom predstavili na »domaćem« igrišču, kar bo v ponos vsem predstavnikom društva in vsej vaški skupnosti. (MAL)

V sinočni prijateljski košarkarski tekmi v Sežani Izenačeno med Kraškim zidarjem ter (okrnjenim) Jadranom TKB

KRAŠKI ZIDAR - JADRAN TKB 104:101 (64:54)

KRAŠKI ZIDAR: G. Mihelj 4, Suvorov, Muha 20, Počakaj 5, Kaučič, Strnad 12, Ozbič, Kobè 26, Kralj 3, M. Mihelj 16, Sory 12. Trener: Meden

JADRAN TKB: Starc 4, Oberdan 7, Merlin 19, Pettiroso 2, Rebula 12, Čuk 16, Milič 6, Rauber 22, Crisma 10. Trener: Janez Drvarič

PON: Rebula (35), SODNIKA: Dautovič in Štrekelj iz Sežane.

SEŽANA — V pravi moški izenačeni in borbeni sinočni tekmi v Sežani je Kraški zidar, ki bo nastopal v drugi slovenski ligi, zaslužen premagal Jadranove košarkarje, ki se prav tako pripravljajo na bližnje prvenstvo B-2 lige. Jadranovci so nastopili precej okrnjeni, srečanje pa je bilo izenačeno do zadnje sekunde, ko je domačinom le uspelo doseči koš in zmagati s tremi točkami razlike.

Najboljši v Jadranovih vrstah sta bila Merlin in Rauber, pri Sežancih pa so se odlikovali Kobè, ki je bil skoraj nezgrešljiv pri metu za 3 točke, Muha in črnopolti košarkar iz Gane Sory. (b.l.)

obvestila

SK BRDINA obvešča vse zainteresirane, da se danes, 20. t.m., pričnejo suhi treningi. Zbirališče na Trgu Brdina na Opčinah ob 17.30.

ŠD KONTOVEL sporoča, da bo sestanek za minibuske za otroke letnikov od 1986 do 1980 v ponedeljek, 24. t.m. ob 18. uri na igrišču ŠD Kontovel.

Treninji pa bodo ob torkih in četrkih: od 17. do 18. ure za letnike 1984/85/86 in od 18. do 19. ure za letnike 1980/81/82/83.

ZŠSDI obvešča, da bo urad v Trstu do 21. t.m. odprt od 8.30 do 13.00.

iz planinskega sveta

Izlet v Karnijske Alpe

Kot je bilo že večkrat najavljeno, se bo v nedeljo, 23. t.m. skupina 25 planincev iz Trsta in Kopra podala na enotedenski izlet v Karnijske planine in v šestih dneh prepeščila pot od Ravasclletta do gore Coglians, prestopila na avstrijsko stran in se vrnila na prelaz Monte Croce Carnico. Od tam bodo planinci nadaljevali pot na goro Timau in dalje mimo jezera Pramasio do Cason di Lanza. Po postanku v kraju Timau se bodo vrnil v Ravasclletto. Obisk Karnijskih alp spada v tradicionalni vsakoletni pohod, ki ga konec avgusta prireja SDPT.

V ta namen vabi SDPT vse udeležence pohoda na drevisnji informativni sestanek na sedežu društva v Trstu, Ul. sv. Frančiška 20, ob 20.30. Planinci bodo dobili vsa potrebna navodila, kako se bo odvijal pohod, kakšno opremo naj vzamejo s seboj in kako bo s prevozom z avtomobili do Ravasclletta. Planinci bodo dobili tudi izvleček programa izleta in zemljevid z označeno potjo. Vabljeni. (L.A.)

Naročnina: za Italijo mesečna 23.000 Lir - Letna naročnina za 1992 znaša 276.000 Lir. Poštni tekoči račun Založništva tržaškega tiska, Trst 13512348; za Slovenijo: mesečna 450 SLT (dnevna 22 SLT). Letna prednaročnina 5.000 SLT za tiste, ki jo poravnajo do 29. 12. 1992. Žiro računa 50101 - 601 - 85845, ADIT Sežana - Partizanska 75 a, telefon 067/73360; Fax 067/72441.

Oglasi: 1 trgovski modul (šir. 1 stolpec viš. 23 mm) 80.000 Lir; finančni in legalni 120.000 Lir; ob praznikih povisek 20%; mali oglasi 850 Lir beseda; osmrtnice, zahvale in sožalja po formatu. Iva 19%. Naročila sprejemajo: iz dežele Furlanije-Juljske krajine agencija PUBLIST Sri (vsak dan od 8.30 do 12.30), Trst, ul. Montecchi 6 - Tel. 7796-611 - Fax 768697; iz drugih dežel v Italiji podružnice SPI; iz Slovenije in Hrvaške STUDIO VISTA d.o.o., Ljubljana, tel.-fax 216155 vsak dan od 9. do 13. ure razen sobote.

primorski dnevnik

četrtek, 20. avgusta 1992

TRST - Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600 - Tlx 460894 PD 1
Fax 040/772418
GORICA - Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 533382 - 535723 - Fax 0481/532958
CEDAD - Ul. Ristori 28
Tel. (0432) 731190 - FAX 0432/730462

Odgovorni urednik Vojimir Tavčar

Izdaja ZTT
Tiska EDIGRAF

Clan italijanske
zveze časopisnih
založnikov FIEG

Napad Vitomirja Grosa na premierja v vidu volilne kampanje? Predsedniku slovenske vlade Drnovšku očitajo »jugoslovansko« preteklost

Na začetku junija je Newsweek objavljal intervju z nekdanjim sekretarjem OZN in nekdanjim avstrijskim predsednikom Kurtom Waldheimom. Na vprašanje, kaj najbolj obžaluje v svojem političnem življenju, je Waldheim odgovoril, da polemiko okoli njegove preteklosti in njegove službe v nemških oboroženih silah. Nobe-nega obažalovanja torej za preteklost. Žal.

Slovenija pa je dobila svojega malega »rdečega« Waldheima tisti hip, ko je Vitomir Gros, predsedniški kandidat Liberalne stranke, dejal, da je predsednik slovenske vlade Janez Drnovšek hudodelec in da naj bi imel manj pravic kot nemški generali na nürnberskem procesu.

Afera je izbruhnila pred dnevi, ko je Gros obtožil Drnovška, da je kriv za koncentracijska taborišča v BiH in Srbiji. Pri tem se je skliceval na strogo zaupen dokument o »eliminisanju vanrednih prilik«, ki ga je 1989. leta Drnovšek podpisal kot predsednik SFRJ.

Drnovšek je na Grosove trditve odgovoril, da so tendenciozne in poudaril, da so člani Liberalne stranke sedeli na varnem, medtem ko se je on boril za demokracijo. Vendar se je v nekem drobnem trenutku zdelo, da se je Drnovšek znašel pred psihološkim problemom, s katerim se na žalost soočajo nekdanji komunisti, ko jim nekdo očita preteklost. Breme te preteklosti tudi subjektivno občutijo, neglede na svojo stopnjo odgovornosti.

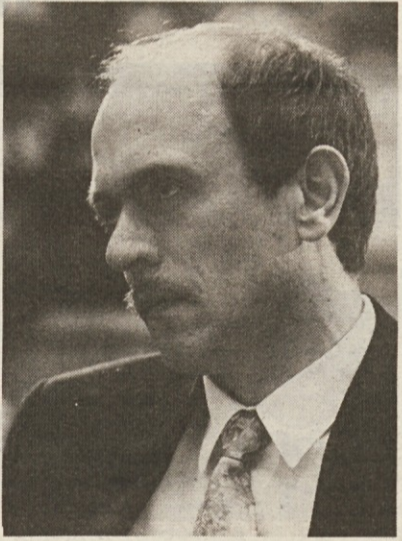
Liberalci so nato vrnilo udarec in zavrnili nekatere Drnovškove navedbe, kot laži. Drnovšek naj bi se zlagal, da tiste Jugoslavije, ki ji je predsedoval, ni več - saj se je ZRJ predstavila kot naslednica nekdanje Jugoslavije in uporablja vse njene zakone. Pri tem so kot laž omenili Drnovškovo trditev, da so med njegovim mandatom izpustili politične zapornike in da je Drnovšek iz omenjenega dokumenta črtal vpliv ZKJ. Pri tem je Gros navedel člen dokumenta, po katerem naj bi z vsebino dokumenta bil seznanjen tudi CK ZKJ, kar pomeni, da je bil z vsebino posredno seznanjen tudi Milan Kučan. Gros je tudi poudaril, da so vsi borci za demokracijo med Drnovškovim vladanjem trepetali, da ne bodo eliminirani na podlagi njegovih odredb tako kot se je zgodilo na Kosovu.

Pred kratkim je bilo moč prebrati zadnji Drnovškov odgovor Grosu. Drnovšek navaja nekaj dejstev: mnogo ostrejši dokument je obstajal že prej in v času svojega predsednikovanja je Drnovšek dosegel črtanje številnih represivnih elementov in elementov partijskega odločanja. Dokumente za vojne izredne razmere imajo tudi v drugih državah in tudi v sedanji slovenski zakonodaji lahko najdemo podobna določila. Iskanje poveza-

ve z razmerami v BiH je čisti absurd in zelo podlo podtikanje.

Izredno stanje na Kosovu je bilo uvedeno pred njegovim mandatom, odpravljeno pa med njegovim mandatom. Nasprotno je uvedbi izrednega stanja v Sloveniji ob uveljavitvi ustavnih amandmajev septembra 1989. Preprečeval je mitinge resnice in Ljubljani decembra 1989, ki bi lahko postali osnova za združitev slovenske vlade, dosegel je pomilostitev političnih zapornikov. Kot gnusno laž pa Drnovšek označuje trditev, da so takrat nastali seznanjeni ljudi za pregon. Uspešno se je zavzemal za mirno izvedbo plebiscitnih odločitev in pri tem je prišlo do mirnega umika armade iz Slovenije. Na koncu svojega odgovora Vitomirju Grosu Drnovšek pravi, da slednji skuša s svojimi burkami in izmišljotinami spremeniti demokracijo v cirkus.

Drnovšek je vrnil rokavico. Pri aferi pa postaja jasno, da liberalci nimajo načelnih razlogov za svoja mnenja. S podobnimi metodami so poskušali že v času, ko se je odločalo o Drnovškovem mandatu. In že jutri bi bili pripravljeni zapreti vse meje in zavrniti tiste begunce iz BiH, ki jim je uspelo preživeti taborišča, za katera naj bi bil Drnovšek »odgovoren«.

Janez Drnovšek

Vitomir Gros

Ob tem, da polemika ni zanikanje demokracije temveč njena preizkušnja, pa seveda skrbi dejstvo, da nekdo skuša politično izkoriščati trpljenje v BiH, ne da bi se kdo zadržal v Sarajevu in se zares vprašal, kaj se tam dogaja.

Seveda je povzročila skrb tudi lov na nekdanje »jugoslovanske« kadre, pri čemer stranke in posamezniki, ki zagovarjajo tak lov, uporabljajo kot metodo notranjepolitično diferenciacijo ob doslednem zagovarjanju zapiranja Slovenije pred problemi prostora bivše Jugoslavije.

Ko je mednarodna komisija zgodovinarjev preučevala obtožbe proti Waldheimu je ugotovila, da je Waldheim pristajal na nezakonita dejanja in s tem jih je bilo lažje izvrševati. Na vprašanje Newsweekovega novinarja, ali se vidi kot žrtev zgodovine ali njen pomočnik, neglede na to, koliko je pristajal na to vlogo, je Waldheim odgovoril, da se ne vidi niti kot žrtev niti kot izvrševalec zgodovine. Waldheim je bil proti sistemu, v katerem se je znašel, toda plul je s tokom, da je lahko preživel.

Najnovejša izdaja revije Mladina prinaša intervju z Drnovškom. Ko govori o uvedbi izrednih razmer na Kosovu, Drnovšek pravi, da je glasoval proti intervenciji. Tako je Drnovšek marsikdaj moral podpisati ukaze, proti katerim je sicer glasoval. Na vprašanje Mladininih novinarjev ali je kdaj razmišljal, da takih ukazov ne bi pomislil, je Drnovšek odgovoril: »Ja, vsekakor. Vendar s tem ne bi nič rešil, ker bi moral odstopiti in akte bi podpisal podpredsednik. Ves čas se mi je zdelo, da dna krize še nismo dosegli in da lahko v odločilnih trenutkih koristno delujemo. Na karto odstopa pa bi lahko igral le enkrat. Zdelo se mi je, da bi bil odstop pobeg pred še hujšimi krivicami, ki bodo sledile.«

Če bi Drnovšek res »pobegnil«, bi se najbrž v Sloveniji stvari precej drugače zasukale kot se. Ali bi se res JLA tako mirno umaknila kot se je? In če ne bi zagovarjal mirnega uresničevanja plebiscitnih odločitev - ali bi bilo moč zadržati nekatere bolj vroče in militantne slovenske politike in preprečiti obojestransko eskalacijo nasilja in revanšizma v Sloveniji? Drnovšek je v nekem trenutku stal nasproti sistemu, v katerem se je znašel, toda plul je s tokom, da je lahko preživel.

Kljub temu pa je presenetljiva lahkota, s katero Drnovšek v svojem odgovoru Grosu napiše, da imajo podobne represivne odredbe tudi druge države in da jih je v slovenski zakonodaji tudi moč najti. Če Drnovšek tokrat ne bo plul s tokom, bo Grosu ponudil pravi odgovor - odgovor, ki ga bi moral pred 50. leti znati poiskati tudi Waldheim.

NIKOLAJ D. JEFFS

Kosovski Srbi zahtevajo naj se predsednik Panić pride pogovarjat z njimi

BEOGRAD — »Odrekamo vsako podporo predsedniku ZKJ in predsedniku Republike Srbije ter predsednikoma njenih vlad in jim sporočamo, da nimajo nobene legitimne pravice sprejemati odločitev v imenu kosovskega naroda brez prejšnjega dogovora in soglasja srbskega naroda. Vsi naj vedo, da smo kosovski Srbi znova pripravljeni izpolniti svetolazarevsko zaobljubo, da bomo branili in ubranili kosovsko-metohijsko deželo in njene svetinje.« so sporočili udeleženci sabora v samostanu Visoki Dečani, ki so ponovno protestirali zaradi selitve dragocenosti iz kosovskih samostanov.

Na zborovanju, ki se ga je udeležilo okoli sto Srbov s Kosova, večinoma predstavnikov političnih strank in združenj, so ugotovili, da dečanska deklaracija, ki so jo sprejeli pred tednom na podobnem zborovanju, ni imela ustreznega odmeva. V najnovejšem dečanskem razglasu zato pozivajo predstavnike oblasti, da najpozneje v sedmih dneh pridejo na Kosovo in se udeležijo zborovanja srbskega naroda.

Vladika raško-prizrenske eparhije Artemije na dečanskem zbo-

rovanju ni zanikal nevarnosti, ki v teh hudih časih grozi tudi Kosovu, zaradi česar tudi ne nasprotuje več selitvi dragocenosti iz kosovskih samostanov, meni pa, da bi ljudje na Kosovu morali vedeti, kakšna nevarnost in od kod jim grozi. Po Artemijevem mnenju je na podlagi potovanj premierja Panića in izjav predsednika Čosića moč sklepati, da se v zvezi s Kosovom nekaj pripravlja. Vladika je posebej poudaril najnovejšo Panićevo izjavo o odpravi represije na Kosovu, o nekakšni beograjski konferenci o Kosovu in o ponovni vzpostavitvi nekakšne avtonomije za Kosovo. Artemije meni, da ga vse to spominja na izdajo in da konference o Kosovu ne more sklicati nekdo, ki tam še nikoli ni bil: »V zadnjem mesecu je Panić obšel svet, na Kosovo pa ni prišel, kljub temu pa se je pripravil pogovarjati o Kosovu na konferenci - z Albanci.« Artemije zato ne vztraja pri vrnitvi dragocenosti v kosovske samostane, ampak poziva ves srbski narod, da ponovi kosovski boj, če bo Kosovo ogroženo. »Tistim, ki prodajajo Kosovo, moramo reči zgodovinski ne,« je izjavil vladika.

Beograjski mediji, z izjemo Borbe, v zadnjih dneh zelo skopo poročajo o tem vprašanju, o dečanskem saboru pa povzemajo le kratko Tanjugovo poročilo. Politika pa je objavila izjavo zagrebško-ljubljanskega metropolita Jovana, ki se čudi zakaj toliko prahu zaradi selitve dragocenosti iz kosovskih samostanov. »Živimo v vojnih časih, zato moramo misliti vnaprej in ravnati modro. Tudi drugi shranjujejo svoje relikvije v varne trezorje, da bi jih zavarovali pred uničenjem,« je opozoril metropolit Jovan. (STA)

Na sliki (foto S. Živulović): Normalizacija na Kosovu je še vedno v znamenju množične prisotnosti oboroženih specialcev

Hrvaška vlada napoveduje boj proti nesposobnim

LJUBLJANA - V zadnjem letu dni je na Hrvaškem vsak mesec "ugasnilo" eno veliko podjetje z okoli 13 tisoč zaposlenimi. V času med dvema majema je skupaj ostalo brez dela 162.477 oseb, od teh 143.434 v gospodarstvu in 19.043 v negospodarstvu, piše v Novem Vjesniku Franjo Kiseljak.

Navkljub padcu zaposlenosti za 13,3 odstotka je družbeni proizvod še vedno preobremenjen z veliko prikriti nezaposlenostjo. Analitiki nekdanjega ministrstva za gospodarstvo razvoju so nedavno ocenili, da je samo v prometu, gostinstvu in turizmu višek zaposlenih v razmerju do potencialnega dohodka celo 50 tisoč ljudi.

Nič nenavadnega ni, če se je vlada ing. Šari-

nića odločila v takšnih okoliščinah, da bo svojih prvih sto dni zaznamovala z ostrim "presingom" po prikriti nezaposlenosti.

Nenavadno pa je, ker se je v vse to, razen uprave na vseh ravneh, vključil tudi velik del gospodarskega telesa Hrvaške, ki se je svojčas preimenoval v javna podjetja.

Sistem državne uprave, fondi, finančne organizacije in javna podjetja z morda 50 odstotkov vseh zaposlenih na Hrvaškem imajo na razpolago le mesec dni, da iztrebijo v dolgih letih nakopičeno nesposobnost.

Resnično nezaposlenim, ki so na zavodih za zaposlovanje, bi se morali pridružiti še vsi nesposobni iz ustanov, fondov in javnih podjetij. Vodstva lahko zadržijo na delu samo tiste de-

lavce, ki »zadovoljujejo in dosegajo rezultate dela, ki so primerni moderni upravi in gospodarstvu.«

Izjemno veliko število zaposlenih na Hrvaškem, ki se bodo v prihodnjih dneh znašli na rešetih in sicer s pomočjo izredno raztegljivega pojma "nesposobnosti", kratak čas za izvedbo in številne druge nejasnosti vzbujajo dvom v izvedbeno objektivnost poti, po kateri se želi doseči višja stopnja učinkovitosti države.

Neizbežni rez v "prenaseljeni" državni aparat ponuja vladi sicer mnoge priložnosti. Obstaja pa tudi bojazen, da bo v tako kratkem času težko doseči potrebno stopnjo pri razločevanju med sposobnostjo in nesposobnostjo, končuje članek Franjo Kiseljak.